

■ ■ ■ AZ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETI BUTORCSARNOKA. ■ ■ ■

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

BUTORCSARNOK

és hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, fölhívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a VIII., József-körút 28. sz., Bérkocsis-utca IV., Belváros, Ferenciek-tere 1. alatti királyi bérpalotában dusan felszerelt modern és stilszerű lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adatnak el. A Butorcsarnok szövethetése részére kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és kárpitosmesterek dolgoznak, Budapest környékén készített, vagy bécsi silány áruk eladásával nem foglalkozik. Megrendeléshez tervezet és költségvetést kívánatra készítünk. 12444 Minden egyes butordarab bizottság által fölülbíráva.

Nevelőnő, első rendű tanító- és nevelőnői oklevéllel, nyelvekben (magyar, német, francia) és zenében (zongora és ének) teljesen jártas, állást keres, csak előkelő családnál. Bővebbet a kiadóhivatal. 12423

Szinművek,

monológok és dialógok

teljes jegyzékét kívánatra ingyen küldi meg

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrassy-ut 21

Magyar Királyi Államvasutak. 195567/1907.

„A”. Pályázati hirdetés.

Az alulírt igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére jövő 1908. évi január hó elsejétől számított egy, három illetve öt éven át felmerülő tömítési lemezek ebonit és ruggyantá nemű anyagok szállítást biztosítani szándékozván ezenel nyilváníti pályázatot hirdeti.

A kitért tárgyat képező árukat előkészítő jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintával szolgál, valamint a szállításra vonatkozó részletes módosítók a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 73. II. em. 40. ajtó) ingyen megkaphatók.

A szabályszerűen kiállított ajánlatok legkésőbb folyó évi október hó 15-ének déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külsővel látható el: „Ajánlat 195567/907/a. III. számhoz.”

Bánatpénzül az ajánlott áruvárték egyváltalért ének 5%-a készpénz, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi október hó 14-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módosítók betartása mellett állítatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek. Budapest, 1907 szeptember hó

Az igazgatóság. (Ünnyomás nem díjazatik.)

Béjegy, mint a FÖLSÉGES ILLUZIÓ: Tör. védelm. A karácsonyfa legpompásabb díszé, mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat, az általam megjavított brilliáns karácsonyfa-angyal-csöngetés

1. szám egészen fémből. 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, kezesség kifogástalan működésért. — Egyszerű főtéves által a legnagyobb, vagy a legkisebb fán rögtön alkalmazható. Ugyanaz az asztala állítva, asztali csöngetésnek is használható. A kályhára helyezve gyertyaláng nélkül is működik. — A három gyertyalángtól származó meleg levegő forgásba hozza a hajókereket, az aró alkalmazott javított acélalkalapsók megítik a három harangot, mi által kellemesen hangzó, ezüstszta csengés keletkezik, mely fiatalokat és öregeket átjatos karácsonyi hangulatra helyez. Ara kartonál és használati utasítással együtt darabonként K 1.50.

2. sz. Ugyanaz a karácsonyfa-angyal-csöngetés igen elegáns, különönműn nikkelezett kivitelben, sodrott harangszőlőkkel és 3 pompásan sugározó ezüstlametta-Virággal, melyek a gyertyák meggyújtásánál csodaszégy fényreflexet adnak, kartonban használati utasítással együtt darabonként K 2.-

Legújabb üveg karácsonyfadísz.

12 db válogatott, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kitétele szerint K -40, -60, -70, -80, 1.-, 1.20, 1.50, 2.-, 6 db kartonban, a tárgyak nagysága és kitétele szerint K -75, -90, 1.-, 1.20, lametta (angyalhaj) ezüst vagy arany, borítékonként K -10, dísdírony 100 db K -20, lángok üveggolyókból 1/2 egész 2 m hosszúságig, a golyók nagysága szerint K -90, -35, 1.20, 1.40. Karácsonyfa-gyertyácskák, 24 db kartonban K -30, nagyobbak, 15 db kartonban K -38, gyertyatartó tucatja K -50.

Karácsonyi jutalom!

Minden t. ez. evő, a ki a szeptember 1. és november 30. közti időben egyszerre 40 koronányi levélbeli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-éberszót éjjel világító mutatólappal és egy 1908-ra szóló napiárt kap mellesomagolva.

Kioserelés megengedve, vagy pénzvisszatérítés, tehát nincs kockázat! Sztéküldés utánvétel vagy előrelézés mellett. A megrendelés legkésőbb a postautalvány legvási szelvényén eszközölhető. Okvetlen szükséges, hogy a megrendelőlevekben vagy kártyákon meg legyen jelölve, utóvétel kívánatik-e az áru vagy pedig elment már az összeg utalvánnyal. Ugyszintén érdekes áll minden megrendelőnek a megrendelést december 15-dike előtt beküldeni, mert a posta ezen időn túl, a nagy tödulás miatt, nem szállít olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendelések tehát idejében intézendők. Cs. és kir. udv. szállító Konrad János első órágyára Brúx 2004. sz. (Csehország). Tessenék legújabb árjegyzékemet kérni 3000 képpel, mely önének azonnal ingyen és portmentesen megküldetik.

5 korona!

Valódi svájci rendszerű Roskopf-patent-anker-remontró-óra masszív és szolid húrórúggal végre. Svájci ankermű, valódi védpommal ellátott nikkeloktan, eszköl-féddel, tojásdad kengyel, 36 óráig járó (nem 12 óras óra) díszített és aranyozott mutatók, pontosan regulálva, 3 évi kezesség-levéllel, darabonként K 3, 3 db K 14. Másodrendű mutatókkal K 6, 3 db K 17. Legzavagabb választék főárjegyzékemben.

7223. Pénztárcák egy db világosbarna salfianbőrbeli, nagy fizető-táská, 4 rekeszszel, belső rugókengyelvel, nikkel-húrúggal, 9 cm hosszú, 6 cm széles K 1.50.

7202. sz. Olesó, jó pénztárcza egy darab erős sima bőrből összehajtvá, elsőrendű marhabőr esapatókkal, 4 rekeszszel és biletáskával, 3 lakattal, 9 cm hosszú, 6 cm széles K 1.35.

Jobbajta pénztárcák K 1.85, 2.10, 2.80, 3.10, 3.50, 3.80, 4.20 és felebb.

Tessenék katalógust kérni!

VASÁRNAPI UJSÁG

40. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, OKTÓBER 6.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előzetési feltételek: Egész évre 16 korona. A Világkrónika-val negyedévenként 80 fillérrel több. Kalföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott vitelidj is csatolandó.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZEGEDI SZOBRÁNAR LELEPLEZÉSE.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZOBRA SZEGEDEN.

Az utóbbi időben szokatlanul nagy számmal felállított új szobrok között kissé hazumósabb időre állít meg, mert nagyon sok szívünknek kedves emléket újít fel, Erzsébet királyné szobra, melyet szeptember 29-én lelepleztek le Szegeden. S a leleplező ünnepnek ez a rendesnél nagyobb jelentősége domborodott ki a leleplezési ünnep külsőségeiben; nemesak abban, hogy a király is elküldte rá képviselőjét József főherceg személyében, — a mi, az uralkodó nevének szobráról lévén szó, elvégre is magától értetődik, — hanem a nagyközönségnek az új szobor iránti érdeklődésében is.

Ebben nincs semmi csodálni való. Erzsébet királyné szinte magában álló alak történetünkben, mert egész a legrégibb időkig kell visszamennünk, a míg olyan királyi hitvéstársat találunk, a ki oly mélyen s ránk nézve olyan kedvezően folyt volna be nemzetünk sorsába, mint ő. A királynék, a kik más népek történetében olyan nagy szerepet játszanak, a miemben alig hagytak lényegesebb nyomot. Csak Szent István feleségét, Gizellát kell ebből a

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZEGEDI SZOBRA LIGETI MIKLÓSTÓL. — Balogh Radófi felvételei.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda. Téli és nyári gyógyhely. Természetes forró-melek kénforrások, iszapfürdők, iszapborogatások, masszázs, vizgyógyintézet, gőzfürdők, hó- és kádfürdők, gyógyvizusodák. — Olesó és gondos pensió. — Cenz. kőszvény, ideg-bőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prospektust küld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda.

Serravallo CHINA-BOR VASSAL. Hygienikus kiállítás 1906 Legmagasabb kitünt. Erősítőszér gyongylétek, vörsgöngyök és lábbadozóik számára. Zivárgyógyesztő, ideg-erősítő és vérjavító szer. 5000-nél több orvosi vélemény. J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola. Váslárolható a gyógyszerárakban félliteres üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

SERAIL-ARCZKENŐCS. Minden árthatmas alkatrés nélkül! Minden árthatmas alkatrés nélkül! SERAIL-ARCZKENŐCS. ARCZ-SZÉPÍTŐSZÉR. az arcot tisztítja, fehériti és bárszönyphává teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill. Serail-szappan, Epe-szappan kitűnő tolett szappan a kenőcs használathoz. Serail-erőme nappali használatra, Serail-pouder kiváló finom arczpor három szímben, fehér rózsaszín és erőme. Egy doboz ára 1 kor. Készíti ROZSNYAY MATYÁS gyógyszerár. Aradon, Szabadság-ter. 12294

ALEXIN. LEGFINOMABB NÖVÉNYZSIR FŐZÉSRE, SÜTÉSRE, KIRÁNTÁSHOZ KAPHATÓ MINDENÜTT. Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üveggel 2 K. ZOLTÁN BÉLA gyógyszerár, Budapest, V/49, Szabadság-ter, Sétater-utca (sarkán). 12445

VERSEK.

I.

Nagyvárosi szomszédság.

Haldoklóhoz hívtak késő, ködös éjjel,
S tele lett a szívem jajjal, szenvedéssel.
Nagy családú félholt ember
Nyögött az ágyon.
S fő gyötrelme volt szegénynek:
«Ha meghalok, jaj, hogy él meg
Szegény családom!»

Átellenben hangos, fényes kávéházban,
Valami nagy, régentartó mulatság van.
Pezsgős pohár száll a kristály,
Tükör üvegnek...
Eszeveszett tánczot járnak,
Kurjongatnak, kiabálnak:
«Sohse halunk meg!»

II.

Összeil.

Nekem az ősz a legszebb évszak,
Akárki mit beszél,
Sárga piros virágnak látszik
A fán minden rezgő levél.
A nap nem ég, — színe, fénye
Széliden álmodozni hív...
S valami édes-bús varázslat,
Egy sejtelmes, nagy látomásnak
Rabjává lesz a szív!

Lelkünk a hulló lombok alján
Emlékek lesz teli,
Az elmúlt nyár minden virágát
Lassan visszaidégeti.
S a nagy hullás halk suttogása
Szelid álomba-rengetés.
Melyről oly jó tudunk előre,
Kikeletre mi lesz belőle:
— Nagy, új fölébredés!

Minden virág, a mely leszárad,
Tavaszzal újra nyit...
Látója, ember, e csodának
Nem érezes-e valamit?
Valamit, a mi pirulása
Borítja halvány képét...
Hogy kis hited mit elhajtja ma:
A természet fennen tanítja
Az örökéletet!

Szabolcska Mihály.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

— Seholy se, mama! Nem fáj semmim.
De Tóthné mégis megrémült és a kezét
kezdte tördelni.

JÓZSEF FŐHERCEG KÚN LÁSZLÓ KANONOKKAL BESZÉL.

Nem az uralomra vágyó s udvari intrikák
szálait bogozó fedelemasszonyt látjuk benne,
a milyen nagyon gyakori volt Franciaországban,
a német államokban, — hanem az igazi
feleséget és anyát, a ki nem befolyást akar
gyakorolni férjére és gyermekeire, hanem aggó-
dik értük, el akarja oszlatni fölülük a felbőket.
Nem diplomáciai számítás vezette, mikor segített
útját egyengetni a király és a magyar nemzet
közlekedésének, nem is hatalmát akarta
éreztetni vagy a maga külön céljai elérésére
pártot szerezni. Neki külön céljai nem voltak.
Csak belátta, hogy a letiprott, de bilincseit
nyugodtan viselni nem tudó Magyarország
mennyi gondot okoz fejedelmi urának, mennyire
bénítja uralkodói tevékenységét s mennyire
bántja lelkét, — belátta, hogy az asszonyi szere-
tetnek is lehet itt szerepe. S később is a magyar
nemzethez való szíves viszonyának ápolása
nem volt afféle hivatalos, szerepszerű népsze-
rűség-keresés, a milyenre a politika kényszerre
nem egyszer rászorítja a bíborban született
is, hanem őszinte, közvetlen rokonszenven
alapult s őszinte, közvetlen formákban is nyil-
vánult. Asszonyi szépsége, anyai érénye, tragi-
kus végzete mind csak járuléka annak a
varázsnak, melylyel Erzsébet királyné reánk
volt. Ő benne láttuk megvalósítva azt az ideált,
melyet a magyar gondolkodás a jó asszonyról
alkotott magának s ép azért vonzott hozzá
minden magyar szívet a szeretet annyira,
mert mindenkinek az ideálját testesítette
meg.

Szegedi szobra nem az az emlékmű, a mely
teljes hódolatunkat van hivatva kifejezni iránta,
nem a magyar nemzetsz legnépszerűbb magyar
királyné kölesönös vonalmának apoteozisa,
hanem annak csak egy epizódja. Az igazi
emlékmű, a tervezett nagyszabású budapesti
szobor, még várat magára, talán azért is, mert
túláságos kívánságokat táplálunk vele szemben,
többet, jellemzőbbet, nagyobb lendületűt szeret-
nénk kapni, mint a mire mai művészetünk
képes. Így eshetett, hogy Budapestet megelőzte
az Erzsébet-szobor felállításával nemcsak Gödöllő
és Szeged, hanem még Bécs is, a hol
pedig a királyné soha sem volt igazán népsze-
rű. De majd eljön annak is a maga ideje s
nem veszítettük el a reményt, hogy a budapesti
Erzsébet-szobor nemcsak meglesz, hanem méltó
is lesz kegyeletünkhöz.

Loyális hódolat-nyilvánítás van nálunk elég,
de az Erzsébet királyné iránti hódolatban nagy-
nyon kevés része van a konvencionális loyali-
tásnak. Csak annyiban, a mennyiben nyilvánul
benne az a tény, hogy a magyar nem izgága,
tekintélyt nem ismerő nép, hogy tudja nemcsak
külső formákban megtisztelni, hanem szívvel
is szeretni uralkodóját, ha az is a szívével
közeledik hozzá, ha nemcsak uralkodói, hanem
emberi vonásokat is tár elé. Nem mi tehetünk
róla, hogy erre századok folyamán oly kevés
alkalmunk volt, — sőt éppen ezért pazaroljuk
aztán olyan bőven és kitorően szeretetünket
arra, a ki ezt az alkalmat megadja.

JÓZSEF FŐHERCEG ELLÉPTET A DÍSZSZÁZAD ELŐTT A PÁLYAUDVARON.

A SZEGEDI ERZSÉBET-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉRŐL. — Balogh Rudolf felvétel.

— Mit tudod te azt? Oh jaj, hogy is küld-
hettelek egyedül? Mit mondjak az apádnak, ha
megtudja?

— Ugyan, ugyan, legyen eszed, édes Tóth-
né, — csillapította Kaprinczyné. — Hiszen
halod, hogy semmije se fáj. Mit akarsz
egyebet?

— Hogy semmije se fáj? — vágott közbe
Tóthné, a ki esőkönnyös volt, ha valami irány-
ban megindult. — Az semmit se bizonyít, éde-
sem. Hányszor van az, hogy valaki fájdalmat
érez, pedig voltaképen semmije se fáj s az
orvos azt mondja: «maga egyszerű hippokon-
der, menjen haza és ne gondoljon a betegség-
gére többet, mely csak az idegek csalóka já-
téka». Nálunk New-Yorkban éppen a tőzom-
szédunkban lakott egy előkelő özvegyasszony,
Mrs. Schmitt, a ki azt érezte, hogy egy béka
van a gyomrában, és mindennap eljűlt két-
szer-háromszor a béka alkalmatlankodásaitól.
Ő maga, Schmitt asszony, azt állította, hogy
kis korában itta meg a békát s az ott nőtt meg
a gyomrában; valami ilyest állított. De meg-
állj csak, lelkem, mit is mondtam? Most jut
eszembe, hogy voltaképen egér volt a gyomrá-
ban és ez megzavar most, mert most már
persze ha agyonütnek se tudom, mit mondtam,
miképen került bele az egér, — minthogy azt
természetesen be nem vehette vízben, mint a
hogy bevehette volna a kis békát. Nem emlék-
szel, Marikám, hogy mit mondtam? Hogy nem?
Eredj, golyhó, tudod te jól, csak nem akarsz
rajtam segíteni! Ilyenek ezek a gonosz gyere-
kek, ha megnőnek, kinevetnek bennünket. Elég
az hozzá, bent érezte az egeret és váltig jaj-
veszékelt, hogy mardossa és harapja. A doktor
persze nevette az egészet, mert az egérhistóriá-
ban egy percig se hitt. Alkalmasint nem
Mrs. Schmitt, hanem az egér miatt, mert az
egér szívesebben húzódik meg egy hombárban,
vagy egy ócska padlásszobában, mint a Mrs.
Schmitt gyomrában, bármennyire előkelő és tisz-
teletreméltó hely legyen az különben, mert a
lady egy tábornoknak volt az özvegye. A dok-
tor ennél fogva egy egeret fogatott valahol s
úgy tett, mintha belőle üzné ki, valamely
hókusz-pókuszokkal, pedig az ő manchettája
alul szaladt ki a kis egérke a kellő pillanat-
ban, a miben aztán meg is nyugodott az asz-
szony és semmiféle marást vagy harapást nem
érezett belső részeiben eszentül.

— Jó, jó, — jegyezte meg Fruzina mama, —

de mi köze ennek a Mari eleséséhez, kedves
Tóthné?

— Épen ez az, — végezte be Tóthné, —
hogy ha lehetnek fájdalmak, a melyekhez nin-
csenek betegségi okok, viszont lehetnek beteg-
ségi okok, a melyekhez nincsenek fájdalmak.
Ma már annyi mindenféle betegség van, hogy
megbolondul bele az ember, ha rájok gondol.

— Nem csodálom, — elegeedik közbe Pa-
lojtay, — hogy annyi a képzelt betegség, mi-
kor ezeknek olyan jó termőföldjük van, mint
a szülők fantáziája. Ne hallgass anyádra, Mari
hugom, sőt menekülj, mert még láttelelet talál
követelni a megütött helyekről s erre magam
is vállalkoznám...

Mint a héja, hirtelen lecsapott rá Fruzina
mama.

— Ejnye, Pista! Mikor nő be már a fejed
lágya? Hogy nem szégyenled magad megpiri-
tani azt a szegény gyermeket az izetlen, durva
ötleteiddel.

Palojtay erre a szájára ütött, behúzta a fejét
engedelmesen a vállai közé, s látván, hogy
Tóth Mari fut el onnan, mint az elriasztott
őzike, egy fűrgő mozdulattal áthajolt a felesége
feje fölött a tükör alatti márványasztalhoz,
melyen egy cserépben kinyílt kamélia piros-
lott, egy bimbó s egy rózsza kandikáltak ki a
húsos levelek közül (a figyelmes Podwolsky
hozta Fruzina mamának), nosza leszakította
nagy hamar a rózsát és intett a szemöldjeivel
Nosztynak:

— Szaladj csak utána, kérlek és add át ne-
vemben, engeszteld ki, én magam most már
nem merek a szemé elé kerülni.

Feri se mondatta magának kétszer, röpi-
t, mint a nyíl, utána, és még előbb érte utól,
mintsem a fiatalság közé nyitott volna a ne-
gyedik szobába. Már a harmadikban elfogta,
a hol egy pár középkorú menyecske dominó-
zott fiatalabb férfakkal.

Várjon csak, kisasszony, várjon csak!
Mari visszafordult a hangra (tudta már, kié),
el se bámúlt, mikor meglátta, csak megállt szó-
 nélkül, elsápadt és mereven bámúlt rá.

— Talán a mama kíván vissza? — kérde-
tétovázón, miután némileg összeszedte magát.
Feri maga is bizonyos lámpalázt érzett, nem
tudta, miként kezdje.

— Nem, nem.

JÓZSEF FŐHERCEG A KORMÁNY TAGJAIVAL.

Tehát?

Ez a kérdés azonban nem volt kifejezve
hangban, csak a Mari szeméből lehetett ki-
olvasni.

— Úgy vagyok magával, kisasszony, mint a
czinkotai iteze históriájában, hogy felséged
most azt gondolja, a czinkotai pap áll előtte,
pedig csak a kántor az.

Mari bársonyos szempillái lecsukódtak. Jaj
Istenem, mit fog hallani?

— Én is mondhatnám, — folytató Feri, —
Félséged most azt gondolja, hogy a voglányi
szolgabíró áll előtte, pedig...

Mari remegni kezdett. Tehát mégis ő volna?
Édes Szűz Mária, Boldog Asszony anyácskám,
ne hagyj el! Balkezével egy öreg karszék faga-
gott szerencsenyfejét fogta meg, hogy el ne
essék, mert szédült, jobbajával a csontlegyez-
jét terjesztette ki az arca elé.

— Pedig a Palojtay István uram követe áll
most maga előtt, a kit azzal bizott meg kül-
döje, hogy engesztelje ki, hogy bocsánatot kér-
jen előbbi tréfás kifejezéséért, mert azzal ijesz-

tették meg, hogy maga megnehezített. S ezt
úgy akarja jóvá tenni, hogy ezt a szép rózsát
küldi. Azzal bizott meg, hogy engesztelés jeléül
tűzzem be a hajába.

Mari elmosolyodott. Tehát mégsem ő. S ez-
zel egyszerre visszatért a ruganyosság, bátorsá-
ga. De a mosolyába belevegült egy kis méla
szomorúság, a miért nem ő.

— Mit? Maga akarja megtűzni? Hát még
mi? Hogy a hajam közt babráljon? No és még
mivel bízza meg a kedves Pista bácsi? — kérde
élénken nevetve.

— Sajnos, ezzel az én szerepem véget ért, —
hajtá meg magát tréfás ceremóniával.

— De teljes sikerrel, mert elfogadom a ró-
zsát, betűzőm a hajamba és otthon esetleg le
is préselem.

— És nem haragszik?

— Sőt. Egyebet se szándékozom csinálni,
mint egész este haragudni. Hiszen «haragszom
rád»-ot játszott odabent. Nem tart velünk?

— Nincsenek ismerőseim és nem is szoká-
som a játékból való harag, — felelte Noszty
szomorúan.

— Pedig olyan mord tekintettel méreget,
mintha én rám is haragudnék.

Feri ábrándosan rázta meg fejét:

— Oh dehogyan, inkább félek magától.

— Hát olyan rettenetes vagyok?

— Isten mens! A mit mord tekintetnek gon-
dol, az inkább bizonyos szomorúság, a mely
elfog.

— Ha engem lát? No, maga szépeket mond
nekem.

— Bizonyára úgy van ez, de nem a maga
személye miatt, hanem...

— Hanem? — kérde a leány merészen.

Feri úgy tett, mintha megrestelné, hogy
olyan céltalan okvetetlenkedésbe bocsátko-
zott.

— Eh, bolondság. Nem érdemes, hogy be-
szélgessünk róla. Biztosítom, kisasszony, hogy
nem érdekli.

— Ohó, követ ur! Így nem szabadul. Ön
felpiskálta az alvó szörnyeteget, a kíváncsi-
ságot, most már ki kell azt elégitenie. Csak
halljuk most már.

— Hát az az egész, ha már mindenáron ki-
vánja, hogy megmondjam, — szólott Noszty lát-
ható kedvetlenséggel, — hasonlít valakihez, a
kire nekem nem jó gondolni.

LÁZAR GYÖRGY SZEGEDI POLGÁRMESTER BESZÉDET INTÉZ JÓZSEF FŐHERCEGEHEZ.

A SZEGEDI ERZSÉBET-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉRŐL. — Balogh Rudolf felvétel.

ESTE A KONTHÁBAN.

A szegény Mari ezzel megint elvesztette elfogulatlanságát. Újra kigyúlt az arca, elhomályosodtak a szemei, szíve hangosan dobogott, és olyan ügyetlennek érezte magát, mintha üvegből lenne a lába: se szólni nem tudott, se elmozdulni nem mert.

— Tehát szent a béke Pista bácsival? — szólt Noszty, mintegy az elbocsátást várva.

Csak a szemeivel intett és az ajkszógleiteit vonta össze egy bucsúmosolyra, de azt is csak félig, hogy egész mosoly nem is lett belőle, mindössze két vagy három rizkásaszerű hófehér fog villant meg a piros ajkak közül.

Feri visszament a vén emberek közé, egykedvű, közömbös arccal, mint egy diplomata; ha a cselszövő Máli néni látja most, bizonyosan mezeirógatja az orezáit (hja, a Noszty-vér nem tagadja meg magát). Mari pedig a fiatal-ság szobájába nyitott be, de egyik sem volt ott lelkileg, a hol a testével. Különösen Mari sokat adott volna egy félórai magányért, hogy át-gondolja, meghányja mindazt, a mi lelkét foglalkoztatta. A Noszty legutolsó szavai mint valami vérpezsdítő fluidum járták át egész lényét. Azt mondta, nem jó gondolnia valakire, a ki ő hozzá hasonlít. Hátha a somlyói vadász ő? S ebben az esetben az előbbi nyilatkozatában benne van a szerelmi vallomás is.

Ideges nyugtalanság fogta el, de nem az a bizonyos kellemetlen, lehangoló idegesség, ellenkezőleg, olyanforma volt, mintha láthatatlan szellemek mézbe mártogatnák a lelkét, de voltak a méznek keserű rétegei is.

«Ha csakugyan a vadász volna, — mondá magában, — csak nem lenne olyan csacsi, hogy rám ne ismerne. Nem, ő nem a vadász.»

«Azaz hogy mit beszélek, — felelte kis vártatva önmagának, — hiszen én magam is csak olyan csacsi vagyok, hogy nem ismerem fel határozottan. Lehet biz az, hogy a vadász.»

«Igaz azonban, hogy én mégis legalább ismergetem őt, fürkészek utána, gyanakszom a személyében, míg ő, úgy látszik, nem is gondol arra az eshetőségre; ha ő volna, lehetetlen,

TAVASZI ALKONY.

hogy ne gyanakodnék, mert az arcom az, a természetem is az, mosolyom, szemem, hangom, mind az, — tehát mégse a vadász.»

«Vagy ha mégis a vadász, no, akkor ugyan-csak csekély benyomást tettem rá.»

(És szinte már olyasvalamit kívánt az istenektől, hogy inkább ne is legyen hát a vadász.)

Szegény kis Mari! Egy láthatatlan mérleg himbálózott gondolatában folytonosan s ezer apró dolgot és megfigyelést rakott a serpenyőkre, hol ide tett valamit, hol amoda, megint átrakta és a mérleg szüntelen hullámzott, mozgott és nem állt meg eredményt mutatni. Bolondság, bolondság! Nem lehet a ködöt meg a virágillatot megmérni.

Ebből a sok kombinálásból, találgatásból és fejtérből nemcsak hogy semmi haszon sem volt, hanem ellenkezőleg, kár, mert olyan szórakozottan játszott és ferdén felegetett, hogy mindennemű ékszerét, karpereczét, gyűrűjét, kis ezüst gyűszűjét zálogba szedték el s miután már az se futotta, még a kamélia rózsáját is oda kellett adni a hajából a végrehajtónak, a bontóvári törvényszéki elnöknek, a ki már törte is a fejét a kegyetlenebbnél kegyetlenebb kiváltási módokon, mikor egyszerre megszólalt a kis harang a vacsorához, s ki-ki szerezvén párt, a minőt lehetett, megkeresték helyeiket a nagy ebédlőben.

Mondani is fölösleges, hogy óriási vacsora következett, a melyben mindenki megtalálta az izléséhez és a gyomra állapotához való ételleket, a becsináltaktól kezdve a francia konyha mártásai és könnyed omlette souffléi között, elvegyítve félig véres angol húsokat és puddingokat, valamint a szokásos nemzeti csemegéket: malaczpecsenyét, töltöttkáposztát, túróslepényt, hurka-kolbászt, melyek magyar embereknek és isteneknek valók, de inkább istenek-

APRÓ HIRDETÉSEK.

nek, levén az ételek halálosak, az istenek pedig halhatatlanok. Az ételknél még csak a toasztokban volt nagyobb bőség s ezek nagy része Palojtayné egészségére zengett, úgy hogy Frúzina mama alig győzött kocczintgatni ürmösös poharával.

De mindez nem sokat érdekelt Marit. Az estének az az általános nevezetessége, hogy a Palojtayné nem tudom hányadik születés napja, csak a felületen uszott, külön-külön mindenféle más nevezetességek tolakodtak elő vagy bujtak ki. Mari előtt például az a jelentéktelen esemény dagadt meg nagygyá, hogy a malaczpecsenyénél, a mint egyszer lopva ráemelte to-

kintetét Nosztyra, a ki rézsut átellenben ült az asztalnál két szép menyecske, Pázsith Gusztiné és Gyurtsányiné között, épen abban a pillanatban röpült a Noszty tekintete is Mari felé (vagy hogy mindig ott kujtorgott már azelőtt is) szóval nagy összeütközése lett ebből a két égő planétának, hirtelen mindenik elkapta a maga tekintetét s Mari azonfelül elpirult és a tányérjára nézett, mint egy bűnbánó Magdolna, miközben ekképen elmélkedett:

— Ha elszomorítja az én arcom látása, hát ugyan minek nézeget?

(Folytatása következik.)

RÖPKE NAPSUGÁR.

HÜSELŐ GYERMEKEK.

Csók István: Tanulmány.

kisütötték, hogy kellő trainozással bárki immunissá teheti magát a hegyi betegséggel szemben. Ezen az alapon tanulmányozni kezdték a dolgot s végre megegyeztek abban, hogy a kellemetlen tüneteket a test túlságos megerőltetése okozza odafenn a magas régiókban.

Ez a felfogás egészen a legújabb időkig el volt terjedve. 1894-ben a *Club Alpino Italiano* — olasz alpesi klub — menedékházát épített a Monte Rosa egyik mellékcsúcsán, a 4560 méter magas *Punta Gnifettin*.

Ez a magasság elegendő volt a hegyi betegség gondos tanulmányozására. Mosso Angelo tudós turini tanár felköltözött ide a *Capanna regina Margheritába* és az olasz kormány támogatásával kísérletezni kezdett odafenn a felhők felett. Médiama tíz alpesi olasz katona volt, kiket az ezred legviharedzettebbjei közül kiválogatva, a kormány bocsátott rendelkezésére.

Mosso kísérletei eredményteljesen jártak és az ő buzgalmának köszönhetjük mindazt, a mit ma a hegyi betegségről tudunk.

Mindnyájan tudjuk, hogy mennél jobban emelkedünk a tengerszín fölé, a lég annál ritkábbá válik. A ritka levegőnek természetesen kisebb a nyomása, mint a normális sűrűségű

Glatz Oszkár: A tóban.

Basch Árpád: Játszó kentaur.

AZ URÁNIA MŰKERESKEDÉS AKT-KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

légnek. A betegség létrejött az utóbbi körülményen alapul. A hegyi betegséget a folyton kisebbedő légnyomás okozza, a mely a levegő fokozatos mértékű ritkulása következtében áll elő a hegyek magasabb régióiban.

Tudjuk, hogy vérünk többek között parányi szénsavat is tartalmaz. Ez a szénsav a levegőből kerül a vérbe, a légből, melyet belélegzünk s a mely minimális mennyiségű szénsavat is rejt magában. Ez a légbeli szénsav nagy szerepet játszik szervezetünk háztartásában és alig, sőt egyáltalán nem nélkülözhetné testünk gépezete.

A ki magas hegyen jár, ritka levegőt kénytelen lélegezni. A ritkult légtelen kevesebb a szénsav. Szövetünk idegeink útján rögtön megérzi a szénsav-csökkenést és rendellenes tüneteket mutat. Készen van a hegyi betegség. Oka tehát a szénsavtartalom megfosztottsága a vérben.

1907 nyarán az Ortliren (3902 m.) jártam, a főcsúcstól már nem messze. A hosszú hegy-mászó karaván két ambiciózus fiatal tagja elsőnek akart a csúcson megállni és erőltetett tempóban sietett fölfelé vezetőjével a Felső Ortlir-Plateau-n. Pár száz lépéssel előbbre voltak már, mint a többi, a mikor egyikük ingadozni kezdett és hirtelen leült a hora. Bágyadt gyengeség töltötte el minden tagját, szédült, feje zúgott, arca valósággal elkékült. Rövid pihenő után vissza kellett fordulniok.

E tünetek az enyhe hegyi betegség legáltalánosabb jelenségei. Gyakran tapasztaltak azonban már veszedelmesebb tüneteket is. A leküzdhetetlen álmoság, ájulás, belső szervek pl. máj, tüdő vérzése már a komoly tünetek közé tartoznak. Ezek azonban ritkán tapasztalhatók, főleg más világrészek magasabb hegyein.

Van azonban a hegyi betegségnek is némi jó oldala. A mily könnyen keletkezett a baj, ép oly könnyen ellensúlyozható és ép oly gyorsan el is távolítható. Ha még csak a jeleit vesszük észre, pihenés, majd lassított menés által teljesen elejét vehetjük. A mikor a betegség már kitört, sem égen, sem földön nincs más orvosság, mint a visszafordulás. Rögtön. A baj még lefelé menetközben elmúlik s a biztos menedékházban vagy szállóban már mosolyogva gondol az ember rá.

Mindenféle hegyi betegségnek pedig a legalaposabban úgy állhatunk ellent, ha fokozatos hegy-mászó traininget végzünk. Kisebb túrokon kezdjük, közepes kirándulásokon folytatjuk és majdan a nagy hegyeken színt sem látjuk a bajnak.

Ha a hegyi betegek statisztikáját összeállítjuk, kitűnik, hogy 100 gyakorlatlan ember közül 14 fogékony a baj iránt; 100 trainozott egyén közül pedig csak 4 hajlamos.

Az egész dolog tehát korántsem oly veszélyes, mint a milyennek első pillantásra látszik.

Sz... a Tihánér.

A HÉTRŐL.

Bemutató. Az emberi lélek számára alig van becsesebb inspiráció, mint a tulajdon jövésének látása. A jónak megvan az az ereje, hogy önmagát propagálni tudja. A látásával a megnyugvásnak, az elégtelenségnek olyan emelkedett érzését tudja kelteni a lélekben, hogy vágyunk támad ez érzés megismétlődésére. Ez a jó nemes varázsa, a legtisztább inspiráció, a mely az embert alkotásra ösztönözheti. Ennek az erőnek a tudata és böles fölhasználása sugallta az ideáját egy sajátos és meghatározott ünnepségnek, a mely október tizenkettedikére készül a *gyulai* Lugos-erdőben. Ezen a napon és ezen a helyen fogják bemutatni az izgalmas magyar társadalom képviselőinek e társadalom egy gyönyörű alkotását: az első magyar népszanatóriumot. A sanatórium már készen van. Már dolgos munkása a maga áldott hivatásának.

növendék: Erdélyi Sándor. Moriumot fecskendezett a bőre alá, s azt vett be belsőleg is. Mikor pedig meggyőződött róla, hogy a bevett mérég nem volt eléggé hathatós, cyanhidrogént ivott. A borzalmas elhatározást az érlette meg benne, mert félt a haláltól. Vagy is inkább oly betegségtől, a tüdővészttől, mely nem fájdalmas ugyan, de a legtöbb esetben nincs belőle gyógyulás. Az édes anyja nem régiben halt el tüdővészben, tizenhét éves hűga ugyanebben a betegségben sinylődik, félt attól, hogy a bajt megkapja ő is. Ezért választotta a mérget. Önkézzel idézte fel a halált, csak hogy elkerüljön egy oly állapotot, melynek legrosszabb kimenete se lehetett rosszabb, mint épen a halál. Bizonyára csodálatos aberrációja az elmének, s olyan problémája a léleknek, melyhez nehéz megkapni a magyarázatot. Mert hiszen a paradoxonokat igen kedveli ez a mi nemzetünk, de nem akkor, a midőn saját életünkre megy a

tariffát. És ez az olcsóság az épen, a mely a mai postát igazán modern intézménnyé teszi. Sokszor halljuk dicsőíteni a posta megbízhatóságát. A dicsőretet megerdemli a posta, de nem kizárólag a mai. A régi idők postája is pontos és megbízható volt. Magasztalni szokták a mai posta gyorsaságát is, mely a leveleket a leg-rövidebb idő alatt egyik országból a másikba szállítja. Igaz, hogy ez a gyorsaság nagy fokú, de nem annyira a posta érdeme, mint inkább a vasuté. A közlekedési eszközök gyorsaságához arányítva azt kell mondanunk, hogy p. u. a régi Róma postája tökéletesebb volt mint a mai. Az sebesen járó váltott lovakon vitte a leveleket a birodalom egyik végétől a másikig, oly gyorsasággal, mely csodálatba ejtette apáinkat még a mult század elején is. A S. Roscius meggyilkolásának híre p. u. tíz óra alatt vitte meg a posta Rómából Amerikába, ötvenhat milia távolságnyra. Julius Caesar Rómából a

KÖLCSÖNÖS MEGLEPETÉS. — Neográt Antal rajza.

Közel száz szegény beteg ember van benne, a kiket ez az intézmény derékon fogott és föl-emelt, mikor végzetük már a sir szélére taszította őket. Hétszázötven ezer koronába került a sanatórium: de ki tudja fölbecsülni csak egy emberélet értékét is és ez az intézmény arra van hivatva, hogy ezer meg ezer ember veszendő életének legyen a megmentője. A gyulai sanatórium bemutatásának híre minden érezni tudó szív a hála érzésével fordul a József kir. herceg Sanatórium-Egyesület felé, a mely ez alkotás életre keltésében az irgalomnak harsónása és zászlóvivője volt. Ez vezette a társadalmat, hogy önön jóságának ilyen gyönyörű diadalát ünnepelhesse. Az október tizenkettedikéi bemutatás nem lesz vig ünnep; de azért ünnep lesz. Az emberséges szívek találkozása a szenvedéssel, a melyet megnyíthettek. Ha már találkozunk a szenvedéssel, legyünk azon, hogy — így találkozhassunk vele.

A szegény Erdélyi Sándor esete. Szatmárt az életét oltotta ki egy nagy reményű orvos-

játék. Érdekesebb azonban ennél a lelki problémánál az a körülmény, hogy a szegény Erdélyi Sándor, midőn bevette már a mérget, feljegyezte azokat a tüneteket, melyeket a mérég hatása okozott. Leírta a szíve működését, a a szeme pupillájának elváltozását, az elálmósodás fokozott bekövetkezését. Mindent pontosan, lelkiismeretesen. A feljegyzéseket bizonyonyal nem a maga számára készítette, mert meg akart halni, s meg is ölte magát. De azt akarta, hogy mások okuljanak azon, főleg az orvosok, a kiket ő saját magán tapasztalt. Még önként választotta halálával is hasznára akart lenni a tudománynak s az emberiségnek. Ez az ő sorsában a legmeghatóbb. S önkéntelen is feltámad bennünk az az érzés, hogy egy értékes életet veszítettünk el. Mert a kit még a halál pillanatában is ennyire eltölt az emberiség iránti szeretet, mennyi hasznosat és jót tehetett volna, ha nemcsak halálával, de egész életével is szolgálhatta volna annak ügyét?

A posta olcsósága. A posta ismét leszállította e napokban némely viszonylatokra nézve a

Rhone mellékéig a posta lovaival utazva nyolc nap alatt jutott, Tiberius pedig, mikor Drusus betegágyához sietett, naponta 39 1/2 geográfiai mérföldet, tehát csaknem 300 kilométert hagyott hátra, Páviától Germaniáig. Ezt a gyorsaságot meg se közelítették az újkorban, mindaddig, a míg a vasút meg nem született. De a mi az olcsóságot illeti, az tisztán a mai posta érdeme. Moltke, a későbbi nagy hadvezér 1825-ben még arról panaszkodik egy anyjához intézett levelében, hogy csak ritkán irhat, mert a drága portóra fizetéséből nem telik. Igaza is volt, mert egy egyszerű levélért Berlintől Hamburgig egy tallért kellett fizetni, a mikor a porosz hadnagyk havi gázsija 17 tallért és 25 garast tett ki. A posta ép az által vált a modern gazdasági élet egyik legfontosabb faktorává, hogy olcsóvá lett. S ez által lett egyszersmind a demokrácia leghatalmasabb eszközévé, a leg-nemesebb értelmében véve a demokrácia szót.

Caruso. Tizenkétezer korona valóban igen tekintélyes összeg. Minálunk tíz néptanító egész

WEKERLE SÁNDOR MINISZTERELNÖK NEJÉVEL KLOPIDI BIRTOKÁN. — Dajkovics J. fényképe.

esztendei fizetése tesz ki annyit, a mennyit Enrico Caruso, a gixerező kezű, de soha se gixerező hangú olasz tenorista egyetlen föllépéséért kapott a m. kir. Operaháztól. De azért, a kik elszörnyűködnek a Caruso honoráriumának a hallatára és aránytalanságokat fődöznek föl az ő jövedelme és a néptanítók fizetése között, azok merőben hamis nyomon járnak. A Caruso fizetésének semmi köze sincs se a néptanítók, se az államtitkárok, se a miniszterek, se a bankdirektorok fizetéséhez. Ilyen parallellakat fölláttani: üres játék, a minnek se alapja, se logikája, se következtetése nincsen. A tenoristákat nem a tanítók illetményeiből fizetik és az egyiknek a jövedelme nem azért kicsiny, mert a másiké nagy. Az óriási tiszteltétdíjon való elszörnyűködés is teljesen ok és jog nélkül való. Megirták már a szociológusok, hogy a gyémánt soha se lehet drága. Drága csak a szén lehet, meg a lakás, meg a kenyér. Szóval csak az, a mi az életnek, illetve a megélhetésnek szükséges eleme. A nélkül pedig, hogy Carusót énekelni hallja, igen szépen, egészségesen és nyugodtan megélhet az ember. Hogy egy páholynak egy estére ötszáz korona vagy akár ezer korona is az ára, ez korántsem olyan súlyos dolog, mint a mikor egy mázsa szénért hat koronát vagy egy liter tejért harmincz fillért követelnek. Mert szénre meg tejszüksége van annak is, a ki a Caruso csodás tenorjának az élvezéséről igen könnyű szívvel le tud mondani akkor is, ha nem ötszáz, de csak öt korona lenne is egy páholynak az ára. Azok nevében pedig, a kik az ötszáz koronát megadják, mert megadhatják, igazán fölösleges fáradozás panaszkodni és elszörnyűködni. Ilyesmit ezek nem is követelnek senkitől.

Tholdalagi a pár napi pihenő alatt tényleg

kicsit összeszedte magát. Csak szegény Szombath Ferkó nyomorodott mellette annál jobban. Egyre sorvadt, egyre csendesebb lett. Mihálynak a szíve szorult össze, — aggódva várta, mint rendelkeznek velük. Am Huszár Péter csakugyan eltalálta az igazat, — másnap reggel már főbbrendű tatárok érkeztek Bakese-Szerájából s nagyban kezdték mustrálni a foglyokat. A betegeket hagyták, de Bédit, Apaffyt, Domokost hamar kiválasztották rabmunkára. Vítették is őket nyomban, alig bucsúzkodhattak. Tholdalagi személye előtt kissé hajbakapott a bizottság. A Hasznadár basa küldöttje kőbányába akarta volna huzéolni, a kháni kertész-eunukh, Ali azonban a palota kertjébe kívánta magukhoz. Végre az utóbbi győzött, Ali tette kezét a Mihály vállára:

— Erős legény, bírja majd a kapálást! Értesz-e a kertészkedéshez?

— Jobban, mint ti, — felelt ő boszúsán, — látnátok csak a koronái kertemet!... Engem vihettek is, nem bánom, akármilyen cselédmunkára, de ezt a Szombath Ferkómat, a kivel egy vason vagyok, azt mondom, kíméljétek!

A pohos Ali száját tátotta a dacos feleletre. Aztán vénasszonyos hirtelen dühvel kezdte rá vicсорítani a fogát:

— Gyaur eb, mit mondasz?

— Azt, hogy ez a szolgám beteg ember s hagyjátok, ne hajszoljátok.

— Vakmerő te, — nyelvelt a hájas eunukh, — majd megmutatom én neked, hogy egészséges! Botot ide!

Szombath Ferkót akkor is törte a hideg ott ura mellett a földön. Könyörgő szemmel tekintett fel a gazdájára. Mihály elejébe is vetette magát, de lefogták s a pohos Ali kedve szerint verhette agyba-föbe a szegény védtelen szolgát.

— Kelsz fel mindjárt, kutya! — rikácsolta egyre.

Szombath Ferkó támolyogva állt lábra. Csurgott a vér a homlokáról.

— No, ugy-e hogy nem vagy beteg?

Aléltnan felelt a szerencsétlen:

— Örökre jobban leszek én mindjárt!...

Majd támogatlak én, — biztatta Mihály, átölelve őt. Azzal el is indultak hamarosan. Elöl az eunukh pár tatár tiszttel, mögöttük palotabéli szerencsenyek. Lefordultak a Zsidó Vár bércefalai mellől, s köveses úton ereszkedtek alá a bakese-szeráji völgykalanba.

Felsőiesen bontakozott ki előttük a száz minaretű tatár főváros látképe. Am Mihály bajosan gyönyörködhetett benne, — egyre jobban bágyadó szolgáját támogatta, jóformán karjaiban vitte már. Hányzom kidült e kalvária alatt szegény Ferkó! — de a szerencsenyek mindannyiszor kegyetlenül lábrakorbácsolták, az elől haladó urak pedig még csak tudomást se vettek gyötrelmeiről. Más egyéb fontos beszédek foglalkoztatták őket. Nagy riadalom volt Bakese-Szerájban, — a Csobán Ghiréj herceg váratlan halála izgatta a kedélyeket. Pár nappal azelőtt szúrták le a tengerparti Balaklavában, ép mikor menyasszonyától jövet hajóra készült szállni, hogy eljegyzését bejelentse Sztambulban. Mindeneket megdöbbentett a hír.

Bástyasobájának az ablakában szúrták le, — magyarázta halkan az eunukh, — s testét mindjárt bele is vetették a tengerbe... A Nureddin praktikája e halál s ő, úgy hallom, nem is csinál titkot e dologból. Sztambul előtt azért mégis csak Mohamed khán marad benne a páczban. Ő volt felelős a Csobán életéért; az ő baja, ha nem tud tekintélyt tartani!

— Hát Zareyma? — kérdezte a Hasznadár basa titkára, — búsul-e nagyon a völégény vesztén?

A pohos Ali elnevette magát:

— Eh, hisz alig ismerted... Én bejárok a hárembe s ott azt beszélék, csak úgy sorshúzás útján választotta a négy udvarló közül a Csobánt.

— No, most már csak hárman vannak a vetélytársak.

Jelentősen hunyorított az eunukh:

— Majd végez azzal a kettővel a Nureddin. Gerjedelmesen vágyik ő Zareyma után, s veszedelem az, ha ő nagyon akar valamit! Pedig tudja, mennyire utálja őt a hercegnő...

— Meglássuk, mit hoz a holnap!

Akkorra már a bazár zürzavaros tarka világán haladtak át, — pár perc múlva a kháni palotaváros kapujában álltak. Itt bekötötték a foglyok szemét s úgy huzéolták őket tovább. Mihály csak az arczába csapódó virágillatokról sejtethette, hogy valami nagy kertben lehetnek.

— Ki ne merjétek nyitni a szemeket! — káromkodtak a szerencsenyek. Hallani lehetett, mint rántanak kardot.

Tholdalagi, úgy látatlanban, csak vitte tovább Szombath Ferkót, sügva bátorította őt, de bizony már alig kapott választ tőle. Szörnyen kimerült ő is. Több kapun mentek még át, végre megálltak.

— Igen, — magyarázta Ali a kíséretnek, — itt a Könyvek Kútja táján akarom dolgoztatni a két rabot...

Előbb még többször megforgatták őket, hogy ne is sejtsek, merről jöttek, aztán letépték szemükről a keszkenőt. Tholdalagi meglepetve nézett körül a paradicsomi kertben. Közvetlenül előttük a kút díszes épülete emelkedett; arabeszkes homlokzata volt ennek, s emeletesen csurgott le róla a víz kised, ezüst medencékbe. Altató esobogás töltötte be az illatos léget. Mihály egy percze eleresztette Szombath Ferkót. Szegény halódó tehetetlenül rogyott le a kút lábához.

— Ferkó te, édes apám hí Ferkója, el ne hagyj!

A mindig víg Ferkó azonban az egyszer komoly Ferenczézé változott.

— Hozzája térek én, — szolt alig hallhatóan, — öreg Tholdalagi Mihályhoz...

Az ifjú melléje térdelt és könnyezve támasztotta fel a fejét:

— Édes jó szolgám te!

— Drága kis uram, — révedezett Szombath Ferencz, — hej, régen volt... én nyergeltem az első lovadat, — az utolsót is. No, most vége... lenyergelek örökre...

Lehunytá a szemét. Mihály kétségbeesetten látta életét elapadni. Csak a tatárok nem akarták ezt észre venni.

— Már megint? — tört ki fogait mutatta a pohos Ali, — már megint betegnek teszi magát az eb? Üssétek, majd talpra áll!

Am az ütések nem fájtak többé a halottnak, legfeljebb Tholdalaginak, ki védően állott szolgálja elé. Lázadóan emelte fel az öklét:

— Vadállatok!

Az eunukh is odarohant. Dühödten rugdalta a tetemet:

— Kelsz fel már, gyaur kutya!

Mihály talpra szökött Ali ellen, de láncza, melylyel lába a halotéhoz volt vasalva, tartóztatta. Megbotlott s oldalvást a Könyvek Kútjához tántorodott. A szerencsenyek ép rávetették magukat, mikor a közeli bokrok megöl paracsoló asszonyi szó hangzott fel:

— Mi az, — mit csináltok ott?!

— A hercegnő! — sügták a pribékek. Ali boszúsán eresztette le kilidse pengéjét.

Kara Gül Zareymánál volt akkor egész éjjel;

«A Totárrabság» című regényhez.
Az eunukh dühödten rugdalta a tetemet.

a Csobánról beszélgettek s az amazonleány tőle telhetőleg vizsgáltta a hamar gyászborult menyasszonyt.

— Látod, — felelt neki a hercegnő, — nem szerettem őt s halála csak javamra válhat, mert újra szabad vagyok, de azért őszintén fájlam ez a retentő véget. Nem völégényemet, hanem a jobb sorsra érdemes deli ifjút siratom benne. Szegény Csobán! A Nureddin tette, tudom...

— Újra választanod kell. S talán épen őt, a gyilkost!

— Soha! — szolt Zareyma határozottan.

— Mit teszesz hát?

— Nem tudom. Gondolni se szeretek rá...

A te boldogságon akarok munkálkodni.

— Köszönet, hercegnőm.

— Eddig hiába kérdezősködtem eltűnt Magyarod után, — hisz annyian vannak! Most hát majd egyebet teszünk. Virrad már, — még ma reggel a Könyvek Kútjához fogunk elzarándokolni. Én hiszek e csodaforrás jó szellemében... Iszunk a vízből.

Így történt, hogy a két barátón aznap délelőtt csakugyan kiosont a Zareyma palotájából. A hercegnő emeles facipót adatott a lábára, arca elé pedig muszlin fátyolt vont, melybe aranyhimmel négyzetleges ablakocska volt vágva a szemek számára. Elhagyták kőfallal kerített kertekéjüket és sétára indultak a kháni nagyobb kertbe. Az út fordulójánál ép a legválságosabb perczen értek oda Tholdalagihoz. Zareyma csak annyit vett ki, hogy több ember a gyáva eunukh egy védtelent támad s tiltóan kiáltott fel, — Kara Gül azonban hamar előbbre szökött, hogy a kúthoz tántorodó rab arcát lássa. Mihály, nem érve a szerencsenyek visszavonulását, gyorsan egyenesedett ki s a mentő szó irányában az érkezőkhöz fordult. Líhegett még a küzdelemtől.

Zareyma akkorra már beerte a hirtelen megálló Kara Gült. De nem vette észbe az amazon döbbenését, ő maga is meglepetten pillantott a daliás idegenre. Nézett rá hosszan, olyan bámulattal, mint a hogy az ember egy váratlanul megnyilatkozó új világba tekint.

— Hercegnőm! — riadt végre Gara Gül.

De Zareyma nem is hallotta a szavát. Önfelédten suttogta, mintegy magának:

— Sohse láttam, és mégis oly ismerős... Ezt az arcot, ezt a daliást láttam én álmaimban! Ráismerek... Ő az! — tette hozzá hangosan.

— Ő az, — sügtá Kara Gül is ujjongva, — hercegnőm, ő az!

— Kicsoda, — ismernéd?

— Hercegnőm, a kút megsegített, — hisz ez az én elveszett magyarom!

— A tied?...

A két barátón egymásra tekintett, — a meghökkenést elképedés váltotta fel arcukon, s nyomban rá egész a gyűlöletig idegenedtek ők vissza. Élet-halál harc volt az a rövid pillantás.

— A tied? — ismételte a hercegnő.

— Az enyém, — védekezett a másik.

Zareyma kihívón mérte végig a sáppadó Kara Gült:

— És ha én mást mondanék, — azt, hogy ez a rab az enyém?

Az amazon szólni is alig tudott:

— Most, hogy ép rátaláltam!... Elvonnéd tőlem?

— És ha elvonnéd, — szolt a fenség kicsinylően, — hát olyan borzasztó volna az? Kara Gül daczosan vont vállat.

— Te hatalmas vagy. Éltelmet is elveheted. A hercegnő gögősen egyenesedett ki. Fojtottan kérdezte:

— Mit meredsz oly daczosan rám? Tán vetélytársam akarnál lenni?

Az amazon fejet hajította:

— Vetélytársad sohse lehetnék én...

Nehezen küzdött magával a leány:

— Akaratod parancs...

Zareyma diadalmasan vetette fel az arcát. De nyomban rá már szánni kezdte megtört barátónját. Csititon lépett hozzá s megragadta a kezét:

— Szívöb! sajnállak, Kara Gül...

A leány alig tudta visszafojtani indulatát:

— Én hát lemondok róla, de csak ő is szeressen ám téged, s csak ő is boldog legyen veled! Ezen az áron...

Torkán akadt a szó, de nagynehezen mégis kimondta:

— Szolgálom még szerelmeteket is...

A hercegnő megszorította Kara Gül kezét, aztán előbbre léptek mind a ketten. A pohos Ali bűnbánóan várt ott szerencsenyorkolábjaival. Tholdalagi egybefont karokkal támaszkodott a kúthoz s nem törődve többet környezetével, csak földön heverő halott szolgájára meredt.

— Gyáva lator te, — támadt rá Zareyma az eunukhra, — mit miveltél itt? Ki ez a halott?

— Az én szolgám, — emelte büszke szavát Mihály, — de ép mert az enyém, van akkora úr, hogy tetemét bot ne érinthesse. Megöltétek e beteg embert... barátomat!... s halálában még meg is rugdaltátok? Gyávák!

Lánczát csörgetve, indulatosan lépett előre Mihály. Eddig Alit tartotta szemmel, — most végre Zareymára s kísérőjére tévedt a tekintete.

— Kara Gül, — szolt, felismerve az amazont, — te vagy az?

— Én vagyok, — szolt a leány búsan.

— Hisz te egyszer már amúgy is megmenttetted az életemet!

Kara Gül Zareymára mutatott:

— Ezúttal a fenséges hercegnő siet segélyre.

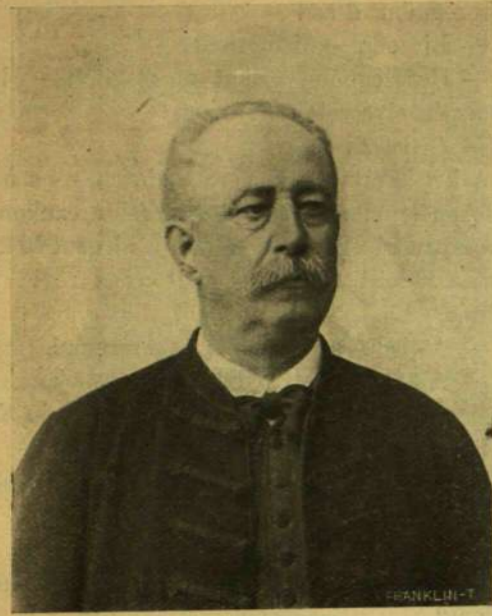
Tholdalagi mélyen meghajolt.

— Köszönet hercegnőm. Én csak igazságot kérek.

Zareyma elfogódottan nézte:

— Közelebb lépj, te idegen. Ki vagy? Látom, úr és előkelő.

Mihály meglepetten bámúlt a fátyol ablakán át rétekinő fekete szemekbe. Am vékony volt

NAGY GEDEON, REF. ESPERES (1830-1907).

az a muszlin, látta ő, hogy a hercegnő szép és fiatal, sőt azt is kivette, hogy a jaiak remegnek. Elmondta kiletét.

— Ő az, — ismételte magának Zareyma halkan, — ő az! . . .

Barátnője riasztotta észre. Cselekednie kellett. A hercegnő Alihoz fordult, ki sipító hangján témérdek szóval adta elő védekezését. Ő nem tehet róla, a foglyok, kivált az előkelők, gyakran játszókat a beteget, csak hogy a munkától szabaduljanak, már pedig neki két dolgot rabra van szüksége itt a kertben . . .

Zareyma Kara Güle pillantott. S a leány kisegítette, — színlelt haraggal rivallt rá az eunukhra:

— Nem igaz, nem is te, hanem mi kértünk volt rabunkat a mi kertünkbe! Nagyobb szükség van ott a dolgok kezére! E két foglyot nekünk küldték, igenis minékünk, s te felelni fogsz, a miért az egyiket agyonverték . . .

— Igen, felelni fogsz, — tóditotta Zareyma. — Kegyelem, fenség. — könyörgött a pohos Ali, — akarod parancs és bocsás meg nekem, ha ellened vétkeztem. Itt e rab, rendelkezz vele, csak azért a halottért ne bántsátok. . .

Zareyma soká kéréte magát. Végre kelleltenül szót:

— Jó, az egyszer még megbocsátok. Elmentek. Előbb azonban csapjátok le a láncot a halott lábáról, hogy az élő mozoghasson. Te rab, — tette hozzá, jól járt szigorral fordulva Tholdalaghoz, — te velem jössz az én palotám kertjébe s ott fogsz dolgozni!

Az eunukh intett a szerencsényeknek. A pribekek a Könyvek Kútjának kölépcsőjére vonták a láncot s hatalmas fejzeesepeásokat mérték rá. Elszakadt hát végre az a bilincs, mely közel egy esztendeje, Trembowla óta, a szolgát urának hű rabtestvérvé avatta! . . . Mihály a fele lánczal immár szabadabban mozgatható, de első lépése mégis csak az volt, hogy derék Ferkóéhoz fordult. Térdre ereszkedve búcsúzott el tőle:

— Jó testvérem, az én Istenem áldjon! Te szabadabb lettél, én rab maradok . . .

— De az én rabom léssz! — szolt Zareyma halkan. — Ali, — parancsolta aztán fenszóval, — ezt a halottat becsüllettel eltemessétek! A görögök temetőjébe viszitek . . .

Tholdalagi még lehúta a Ferkó gyűrűjét s aztán maga segített a szerencsényeknek kézre adni a köpenyével letakart tetemet. Hosszan nézett utána, mint viszik el a narancslombok alatt.

A parancsot váró Ali pletykaszimattal leste, mi lesz most? Kara Gül azonban feltalálta magát:

— Mit állsz itt, bamba? Pusztulj ezzel a rabbal! Vezesd át a fenséges hercegnő kertjébe s add át őt az eunukh Achmed kertésznek. Megértetted?

Zareyma s Kara Gül rá se néztek többet Mihályra. Tovább sétáltak a mirtusbokrok közt. A legközelebbi fordulónál azonban már megálltak s s rejtekükből visszatartott lélegzettel figyelték, merre csörög a Mihály láncza. Mikor aztán másodsorra is csapódott a kisebb kertfal ajtaja, vagyis Ali már visszajött, — egyszerre nagy sebesen útnak eredtek. Lihegve értek oda ahhoz a hátsó kis ajtóhoz. Kopogásukra maga a kóróvékony Achmed nyitott ki nekik.

— Átvetted azt az új rabot?!

— Át, fenséges úrnóm.

— Helyes, — felelt a hercegnő, fellélegezve, — dolgoztad, de jól bánj vele. Olyan jól, mintha nem is te, hanem ő volna az úr! S mindenekelett arra vigyázz, hogy valamiképp meg ne szökjék! . . .

— Vigyáznai fogok.

— Életeddel felelsz, Achmed!

— Értem.

Zareyma ágaskodva nézett a rózsabokrok felé:

— Hol dolgozik most?

— Úrnóm, — nógatta Kara Gül, — jerünk már . . .

Azzal elsiettek a palota felé.

(Folytatás következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpplin Aladár.

IV.

Peniston asszony szalonjának függőyei le voltak bocsátva a heves júniusi nap elől s a szürke félhomályban illő bánatosnak látszóttak az összegyülekezett rokonok.

Mind ott voltak: a Van Alstyné, Stepney-k és Melsonok, még néhány Peniston is volt, a kiknek kevésbé gyászos ruhájuk és modoruk jelezte, hogy távolabbi rokonok s korlátozottabbak a reményeik. A Penistonok biztonságban voltak annak tudatában, hogy Peniston úr vagyonának zöme «visszatérül», míg a közvetlen rokonság függőben volt az özvegy rendelkezésétől. Stepney Jack új minőségében, mint a leggazdagabb rokon, élén állt a társaságnak, hangulnyozva a maga fontosságát gyászruhájával és modorának rejtett fölényével, míg feleségének unott magatartása és frivol ruhája jelezte a gazdag örököső nem-törődését a koczkán forgó jelentéktelen érdekekkel. Az öreg Van Alstyné Ned fehér bajuszát tépdeste, hogy elrejtse ajkainak mohó remegését, a veres orrú Stepney Grace megindultan sugdosott Melsonénak.

A fejek gyors megfordulása és lábesoszogás követte az ajtó nyílását. Bart Lily lépett be, magasan és előkelően, fekete ruhájában, Farish Gerty oldalán. A nők arca, a mint kérdően megállott a küszöbön, példája lehetett volna a habozásnak. Egyik-másik gyöngye jeleit adta a fölsimerésnek, Stepney né közömbösen bólogott és Stepney Grace siri mozdulattal mutatott neki székét maga mellett. De Lily ignorálva a meghívást, keresztülment a termen könnyed, lágy lépteivel és leült egy székbe, melyet mintha szándékosan tettek volna arébb a többiétől.

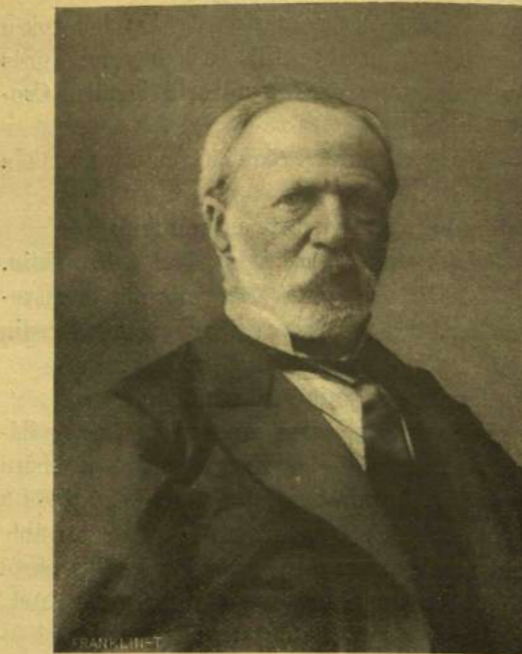
Most volt először szemtől szemben a családjával, mióta visszatért Európából két héttel ezelőtt, de ha észrevett valami bizonytalanságot iránta való magatartásukban, ez csak arra volt jó, hogy egy árnyaltnyi iróniát vigyen bele magatartásának szokásos nyugodtságába. Az a hirtelen fájdalom, melylyel Farish Gertytől partraszállása után hallotta Peniston asszony halála hírére, lecsendesült, csaknem azonnal, arra az elfojthatatlan gondolatra, hogy végre most majd kifizetheti adósságait. Nagy

nyugtalanossággal nézett felébe a nénijével való első találkozásnak. Peniston asszony hevesen ellenezte unokahugának elutazását Dorsetékkel s azzal is érezte a nehezét, hogy nem irt neki távolléte alatt. Az a bizonyosság, hogy hallotta híre szakitásának Dorsetékkel, még félelmebbé tette a találkozás gondolát. Hogy fojthatta volna tehát vissza Lily a megkönnyebbülés érzését arra a gondolatra, hogy a várt istenítélet helyett csak bele kell lépni a biztos örökségbe? Mindig magától értetődők tartották, hogy Peniston asszony bőven fog gondoskodni unokahugáról s ez a tudat az utóbbinak gondolkodásában már rég tényné kristályosodott.

— Ő kap meg mindent, nem is tudom, minek vagyunk mi itt, — mondta Stepney né megdöbbenéssel hangosan Van Alstyné Nednek. — Julia mindig igazságos asszony volt, — mondta ez olyan hangon, a mely jelenthetett helyeslést is, kételkedést is. — Különben mindössze is negyzezer dollárról van szó, — tette hozzá Stepney né ásitva. Az ügyvéd köhintett egyet s megrogogtatta a végrendelet pecsétjét. Majd elkezdte olvasni a hagyományok labirintusát. Először a cselédek jöttek, aztán néhány jótékony intézmény, majd néhány távolabbi Melson és Stepney rokon. Van Alstyné Ned, Stepney Jack s egy-két unokatestvér következett ezután, mindegyik néhány ezer dollárral kapcsolatban. Aztán Lily a maga nevére hallotta: «unokahugának, Bart Lilynek hagyok tízezer dollárt» s az ügyvéd olvasta tovább az érthetetlen körmondatokat, melyekből megdöbbenő világgal pattant ki a záró frázis: «vagyonom többi részét pedig hagyom kedves unokatestvéremnek, Stepney Grace-nek.»

A meglepetés fojtott fölkiáltásai, a fejek hirtelen elfordítása következett és sötét alakok csoportosultak szerencsekívánón Stepney kisasszony körül.

Lily félre állt az általános mozgásból, az első pillanatban retentő egyedül érezve magát. Senki se nézett rá, kipróbálta a jelentéktelenség teljes mélységét. Kitagadták, — kitagadták őt — és Stepney Grace kedvéért! Tekintete találkozott Gertyével, melyben kétségbeesett vigasztaló törekvés tükröződött. Ez a tekintet magához térítette. Van még valami tenni valója, mielőtt elhagyja a házat: még pedig mind azzal az előkelőséggel kell megtenni, a melyet ő az ilyenekben ki tudott fejtetni. Odament a Stepney kisasszony köré gyülekezett csoportozhoz és egyszerű mozdulattal kezét nyujtva mondta:

KŐVÁRY LÁSZLÓ (1819-1907).

nyugtalanossággal nézett felébe a nénijével való első találkozásnak. Peniston asszony hevesen ellenezte unokahugának elutazását Dorsetékkel s azzal is érezte a nehezét, hogy nem irt neki távolléte alatt. Az a bizonyosság, hogy hallotta híre szakitásának Dorsetékkel, még félelmebbé tette a találkozás gondolát. Hogy fojthatta volna tehát vissza Lily a megkönnyebbülés érzését arra a gondolatra, hogy a várt istenítélet helyett csak bele kell lépni a biztos örökségbe? Mindig magától értetődők tartották, hogy Peniston asszony bőven fog gondoskodni unokahugáról s ez a tudat az utóbbinak gondolkodásában már rég tényné kristályosodott.

— Ő kap meg mindent, nem is tudom, minek vagyunk mi itt, — mondta Stepney né megdöbbenéssel hangosan Van Alstyné Nednek. — Julia mindig igazságos asszony volt, — mondta ez olyan hangon, a mely jelenthetett helyeslést is, kételkedést is.

Különben mindössze is negyzezer dollárról van szó, — tette hozzá Stepney né ásitva. Az ügyvéd köhintett egyet s megrogogtatta a végrendelet pecsétjét. Majd elkezdte olvasni a hagyományok labirintusát. Először a cselédek jöttek, aztán néhány jótékony intézmény, majd néhány távolabbi Melson és Stepney rokon. Van Alstyné Ned, Stepney Jack s egy-két unokatestvér következett ezután, mindegyik néhány ezer dollárral kapcsolatban. Aztán Lily a maga nevére hallotta: «unokahugának, Bart Lilynek hagyok tízezer dollárt» s az ügyvéd olvasta tovább az érthetetlen körmondatokat, melyekből megdöbbenő világgal pattant ki a záró frázis: «vagyonom többi részét pedig hagyom kedves unokatestvéremnek, Stepney Grace-nek.»

A meglepetés fojtott fölkiáltásai, a fejek hirtelen elfordítása következett és sötét alakok csoportosultak szerencsekívánón Stepney kisasszony körül.

Lily félre állt az általános mozgásból, az első pillanatban retentő egyedül érezve magát. Senki se nézett rá, kipróbálta a jelentéktelenség teljes mélységét. Kitagadták, — kitagadták őt — és Stepney Grace kedvéért! Tekintete találkozott Gertyével, melyben kétségbeesett vigasztaló törekvés tükröződött. Ez a tekintet magához térítette. Van még valami tenni valója, mielőtt elhagyja a házat: még pedig mind azzal az előkelőséggel kell megtenni, a melyet ő az ilyenekben ki tudott fejtetni. Odament a Stepney kisasszony köré gyülekezett csoportozhoz és egyszerű mozdulattal kezét nyujtva mondta:

Kedves Grace, igazán nagyon örülök. A többi hölgyek hátrahúzódtak közeledtére s üres hely maradt körülötte. Ez az üres hely kiszélesedett, a mint ő kifelé indult és senki sem lépett előbbre, hogy betöltse. Lily megállt egy pillanatra, körülnézve, nyugodtan mérlegelve a helyzetet. A többiek hamar eloszlottak s Bart Lily és Gerty csakhamar majdnem egyedül maradtak a biborszínű szalonban, a mely most jobban hasonlított, mint valaha, egy

jól gondozott családi sírbolthoz, melybe az imént tették le az utolsó holttestet.

Farish Gerty szobájában Lily gyöngye nevetéssel vetette le magát egy karosszékre: humorosnak tűnt fel előtte, hogy a nénije öröksége körülbelül épen megegyezik azzal az összeggel, melylyel Trenornak tartozik. A szükségzet, hogy az adósságát megfizesse, még jobban szorongatta, mióta visszatért Amerikába. Első gondolatát így fejezte ki az aggodalmaskodó Gerty előtt:

— Szeretném tudni, mikor fizetik ki az örökségeket.

Gerty hangos méltatlankodásba tört ki.

— Oh Lily, ez igazságtalanság, kegyetlenség, Stepney Grace-nek éreznie kell, hogy nincs joga mind a pénzhez.

— Mindenki, a ki kedvében tudott járni Julia néinek, joga van a pénzéhez, — felelt Bart kisasszony filozófikusan.

— De hiszen magát szerette, — mindenki azt hitte . . . Gerty észrevehetően zavarba jött s Lily egyenesen ránézett.

— Gerty, legyen őszinte, ez a végrendelet hat hét előtt készült. Hallott ő Dorsetekkel való szakitásomról?

— Mindenki hallott róla, természetesen, hogy történt valami félreértés.

Hallotta a néni, hogy Berta engem kitusított a yachtjáról?

— Lily!

— Maga is tudja, hogy ez történt. Ő azt mondja, hogy én el akartam vétetni magamat Dorset Györggyel. Azért tette, hogy elhitesse ő velem, hogy féltékeny. Nem ezt mondta Stepney nének?

— En nem tudom, én nem szoktam az ilyen szörnyűségeket meghallgatni.

— Nekem meg kell hallgatnom. Tudnom kell, hányadán vagyok. Megfigyelte az asszonyokat? Félték megsérteni engem, a mig azt hitték, én kapom a pénzt, — aztán úgy elhúzódtak tőlem, mintha ragadós betegségem volna. Azért maradtam ott, hogy lássam, mi fog történni. Stepney né után igazodtak, láttam. Gerty, tudnom kell, mit beszélnek rólam.

— Mondom, hogy én nem hallgattam oda. . .

— Az ember az ilyet meghallja a nélkül, hogy odahallgatna.

Főllát és Gerty vállára tette a kezét.

— Gerty, szakítani fognak velem az emberek?

— A barátai, Lily? Hogyan gondolhat erre?

— Kicsoda barátja az embernek ilyenkor? Kicsoda, kivéve magát? Az Isten tudja, mivel gyanúsít titokban maga is! Maga sohasem éreztem velem semmi különbséget, — de hiszen maga szereti a bűnöket, Gerty! De vajjon a javíthatatlanokat is? Mert én egyáltalán nem vagyok bűnbánó.

Kiegyenesedett egész karcú magasságában,

mint valami daczos angyal, a zavarba jött Gerty fölé, a ki csak ennyit tudott dadogni:

— Lily, Lily, hogy tud nevetni ilyen dolgokon?

— Azért, hogy ne sirjak. Különben sem vagyok sirós természetű. Korán rájöttem, hogy a sirástól vörös lesz az orrom és ez a tudat keresztülsegített már nem egy kínos dolgon.

Nyugtalanul kezdett járkalni a szobában és aztán újra leülve rátekintett vidám, tréfálkozó szemével az aggó arcú Gertyre.

— Nem törődöm vele, ha megkaptam volna a pénzt, — no igen, mert akkor nem mertek volna úgy ignorálni, vagy ha igen, az se lett volna baj, mert független lettem volna tőlük. De most . . .

Az írónia eltűnt arcából és elborult tekintettel nézett barátnőjére.

— Hogy beszélhet így Lily? Persze, hogy a magáé kellett volna hogy legyen a pénz, de ez végére is nem tesz különbséget. A földolag, — itt Gerty elhallgatott, majd aztán vitézül folytatta: — a földolag, hogy tisztázza magát, hogy elmondja barátainak az egész igazságot.

— Az egész igazságot? — nevetett Bart kisasszony. — Mi az igazság? Ha nőről van szó, az a mese, a melyet legkönnyebb elhinni. Ebben az esetben sokkal könnyebb a Dorset Berta meséjét elhinni, mint az enyémet, mert neki van nagy háza és páholya az operában s illő dolog jó viszonyban lenni vele.

Farish kisasszony még mindig aggódo arcuzal nézett rá.

— De hát mi a maga története, Lily? Azt hiszem, ezt még nem tudja senki.

— Az én történetem? Azt hiszem, magam sem tudom. Tudja, én nem eszeltem ki jó előre egy mesét, mint Berta s ha kieszeltem volna, se vesződném a felhasználásával most.

A szállodai szobában, melybe Lily megérkezése után megszállott, ez este még egyszer végig gondolta helyzetét. Junius utolsó hete volt s barátnőinek egyike sem tartózkodott a városban. Most először életében, tökéletesen egyedül valónak érezte magát, leszámítva Farish Gertyt. Dorsetékkel való szakitása pillanatában nem érezte oly tisztán ennek következményeit, mert Beltshire hercegnő, meghallva Lord Hubertől a katasztrófáját, azonnal fölajánlotta neki pártfogását s az ő védszárnya alatt Lily majdnem triumfálva vonult be Londonba. Itt abba a kísértetbe esett, hogy tovább is megmarad abban a társaságban, a mely nem kívánta tőle mást, mint hogy mulattassa és elbájosolja, de Selden, mielőtt elváltak, nyomtatókisan sürgette, hogy térjen azonnal vissza nénijéhez s Lord Hubert, miután visszatért Londonba, ugyanezt a tanácsot adta neki. Lilynek nem kellett magyarázni, hogy a hercegnő védnöksége nem a legjobb út a társadalmi rehabilitációhoz s különben is érezve, hogy elő-

kelő védője bármely pillanatban elejtheti egy új pártfogolt kedvét, kénytelen-kelletlen rászánta magát, hogy visszatér Amerikába. De nem volt még tíz pereze hazája földjén s máris észrevette, hogy túlságos soká maradt tőle távol. Dorseték, Stepneyék, Bryék, a nyomorúságos dráma egyes szereplői és tanúi már megelőzték az eset előadásával s ha ő neki lett volna is kilátása, hogy meghallgatást szerez magának, valami rejtett megvetés és vonakodás visszatartotta volna. Tudta, hogy nem magyarázatokkal és viszonyváltással nyerheti vissza elvesztett állását, de még ha lett volna is némi bizalma hatásos voltokban, mindig visszatartotta volna az az érzés, mely nem engedte, hogy védekezék Farish Gerty előtt, — olyan érzés, a mely félig büszkeség volt, félig megalázkodás. Mert tudta ugyan, hogy Dorset Berta kiméletlenül fölálodta őt, hogy visszanyerhesse férjét s bár az ő viszonya Dorsettel nem volt egyéb a jó barátságnál, mégis teljes tudatában volt annak, hogy az ő szerepe az ügyben, a mint Fisher Carry brutális módon kifejezte, az volt, hogy elvonja Dorset figyelmét a feleségéről. Ezért volt ő ott, ezt az árat kellett fizetnie három hónapi fényűzésért és gondtalanságért. Szokása, hogy elszántan szembenézett a tényekkel, nem engedte, hogy hamis világtársa helyezze a helyzetet. Épen azért a lelkiismeretességért szenvedett, a melylyel szerepét a hallgatlagos megegyezésben betöltötte, de a szerep legjobb esetben is nem volt szép s most a balsiker teljes csunyaságában mutatta be.

Látta ugyanebben a világtársban a balsikerből származó következményeket s ezek mind világosabbá váltak előtte a városban való telen időzése alatt. Részben a miatt a vizsgálatás miatt maradt itt, a melyet Gerty közelléte szerzett neki, részben azért, mert nem tudta, hova menjen. Nagyon jól tudta, micsoda feladat áll előtte. Lépésről-lépésre vissza kell nyernie a pozícióját s az első lépés ebben az volt, hogy kitalálja, hány barátja van, a kire ebben számíthat. Reménye főleg Trenornéban központosult, a kiből megvolt az elnézés bősége azok iránt, a kik mulattatták vagy hasznára voltak. De Judy, bár bizonyára értesült visszatéréséről, nem adta ennek tanujelét még csak egy részvét-üdvözlettel sem családi gyászja miatt. Minden közeledés Lily részéről veszedelmes lett volna; nem volt egyéb tenni való, mint bizni egy véletlen találkozás kedvező eshetőségében és Lily tudta, hogy még ily előrehaladt seazonban is mindig van reménye, hogy belebotlik egyik-másik barátnőjébe.

Ezért szorgalmasan mutatta magát azokban az éttermekben, melyeket barátnői látogattak s a folyton zavarba jövő Gertyvel fényűzően luncholt, a mint mondogatta, jó reményeisei fejében.

— Édes Gerty, nem kell a fizetőpénzre érzésvetetni, hogy nincs egyebem, mint a Julia

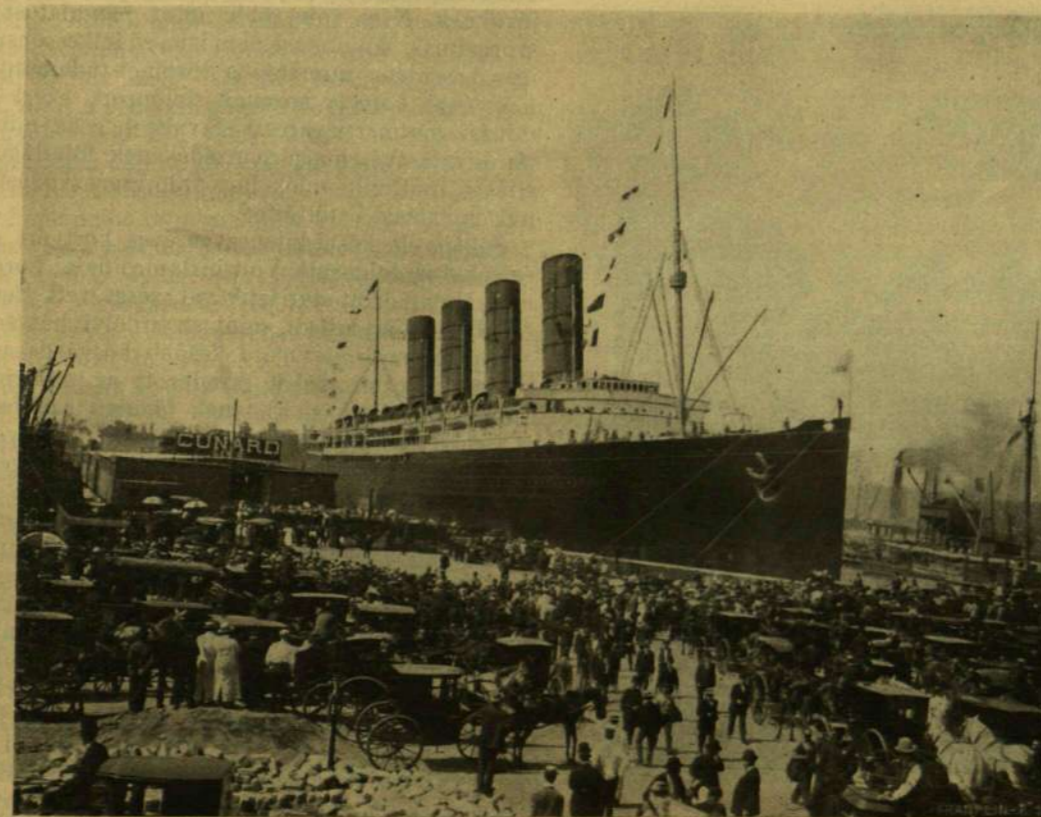
PIA MONICA HERCEGNŐ, TOSELLINÉ (MONTIGNOSO GRÓFNŐ) LEÁNYA.

kelő védője bármely pillanatban elejtheti egy új pártfogolt kedvét, kénytelen-kelletlen rászánta magát, hogy visszatér Amerikába. De nem volt még tíz pereze hazája földjén s máris észrevette, hogy túlságos soká maradt tőle távol. Dorseték, Stepneyék, Bryék, a nyomorúságos dráma egyes szereplői és tanúi már megelőzték az eset előadásával s ha ő neki lett volna is kilátása, hogy meghallgatást szerez magának, valami rejtett megvetés és vonakodás visszatartotta volna. Tudta, hogy nem magyarázatokkal és viszonyváltással nyerheti vissza elvesztett állását, de még ha lett volna is némi bizalma hatásos voltokban, mindig visszatartotta volna az az érzés, mely nem engedte, hogy védekezék Farish Gerty előtt, — olyan érzés, a mely félig büszkeség volt, félig megalázkodás. Mert tudta ugyan, hogy Dorset Berta kiméletlenül fölálodta őt, hogy visszanyerhesse férjét s bár az ő viszonya Dorsettel nem volt egyéb a jó barátságnál, mégis teljes tudatában volt annak, hogy az ő szerepe az ügyben, a mint Fisher Carry brutális módon kifejezte, az volt, hogy elvonja Dorset figyelmét a feleségéről. Ezért volt ő ott, ezt az árat kellett fizetnie három hónapi fényűzésért és gondtalanságért. Szokása, hogy elszántan szembenézett a tényekkel, nem engedte, hogy hamis világtársa helyezze a helyzetet. Épen azért a lelkiismeretességért szenvedett, a melylyel szerepét a hallgatlagos megegyezésben betöltötte, de a szerep legjobb esetben is nem volt szép s most a balsiker teljes csunyaságában mutatta be.

Látta ugyanebben a világtársban a balsikerből származó következményeket s ezek mind világosabbá váltak előtte a városban való telen időzése alatt. Részben a miatt a vizsgálatás miatt maradt itt, a melyet Gerty közelléte szerzett neki, részben azért, mert nem tudta, hova menjen. Nagyon jól tudta, micsoda feladat áll előtte. Lépésről-lépésre vissza kell nyernie a pozícióját s az első lépés ebben az volt, hogy kitalálja, hány barátja van, a kire ebben számíthat. Reménye főleg Trenornéban központosult, a kiből megvolt az elnézés bősége azok iránt, a kik mulattatták vagy hasznára voltak. De Judy, bár bizonyára értesült visszatéréséről, nem adta ennek tanujelét még csak egy részvét-üdvözlettel sem családi gyászja miatt. Minden közeledés Lily részéről veszedelmes lett volna; nem volt egyéb tenni való, mint bizni egy véletlen találkozás kedvező eshetőségében és Lily tudta, hogy még ily előrehaladt seazonban is mindig van reménye, hogy belebotlik egyik-másik barátnőjébe.

Ezért szorgalmasan mutatta magát azokban az éttermekben, melyeket barátnői látogattak s a folyton zavarba jövő Gertyvel fényűzően luncholt, a mint mondogatta, jó reményeisei fejében.

— Édes Gerty, nem kell a fizetőpénzre érzésvetetni, hogy nincs egyebem, mint a Julia

A VILÁG LEGNAGYOBB HAJÓJA, A «LUSITANIA» A NEW-YORKI KIKÖTŐBEN.

SZÉKELY KISGAZDÁK TENYÉSZÁLLALAI.

nénitől kapott örökség. Gondolja meg, hogy örülne Stepney Grace, ha meglátná, hogy hideg ürühust és teát eszünk.

Hirtelen abbahagyta, elpirult és Gerty, követve tekintetét, észrevette, hogy egy belső teremből egy társaság jön feléjük, melynek élén Trenorné és Fisher Carry állanak. Lehetetlen, hogy ezek a hölgyek és társaik, a kik közt Lily egyszerre megismerte Trenort és Rosedalet, kifelé menet el ne menjenek az ő asztaluk előtt. Gertynek ebben való bizonyossága modorának rémült voltában tükröződött. Bart kisasszony ellenben sem vissza nem rettent ismerőseitől, sem úgy nem tett, mintha lesné rájuk, — olyan természetes színt adott a találkozásnak, a melyet a legfeszültebb helyzeteknek is adni tudott. A zavar Trenorné részén volt s abban nyilvánult, hogy túlzott melegsége észrevétlenül tartózkodásokkal vegyült. Hangosan kifejezett öröme, hogy láthatja Bart kisasszonyt, ködös általánosság formájában jelentkezett, a melybe nem voltak belefoglalva sem kérdések jövőjére vonatkozólag, sem határozott kívánság arra, hogy viszont szeretné látni. Lily, járatos lévén ebben a nyelvben, tudta, hogy a társaság többi tagjai is tisztában vannak vele, még Rosedale is, nekirpúlva a büszkeségtől, hogy ilyen társaságban lehet, egyszerre eltalálta Trenorné szívélyességének

MAGYAR FAJBKA, KOMOLLÓ KÖZSÉG TENYÉSZETE.

hőfokát s visszatükrözte a módban, a hogy Bart kisasszonyt üdvözölte. Trenor, elpirulva es kényelmetlenül érezve magát, félbeszakította üdvözlését azzal az ürügyvel, hogy mondani akar valamit a főpincéznek s a társaság többi tagjai követték Trenorné példáját.

Egy pillanat alatt vége volt s Lily megmérhette sorsát. A hova Trenor Judy vezet, utána megy az egész világ s Lily úgy érezte magát, mint a kit elhagyott szigeten partra tettek s hasztalan ad jeleket a tovairamló hajóknak.

(Folytatása következik.)

KÓVÁRY LÁSZLÓ.

1819—1907.

A magyar történetírás egy országrésznek sem köszönhet annyi kiváló munkást, mint Erdélynek. Már az elmúlt századokban is az erdélyi írók följegyzései és emlékiratai legelevenebb beszédű megörökítői ama korszakok történetének; a múlt század harminczas és negyvenes éveinek romantikus mozgalma Erdélyből indította a fejlődés útjára a történeti regényt Jósikával és juttatta fejlődése tetőpontjára Kemény Zsigmonddal, nemkülönben erdélyi ember volt Salamon Ferencz és Szilágyi Sándor is. Kóváry László nem tartozott ezek közé az

SZÉKELY LOVASBANDÉRIUM.

A SEPSISZENTGYÖRGYI SZÉKELY KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

elsők közé, nem jelzett irányt, nem adott se új kutató módszert, se új felfogás-módot az utána jövőknek. Nem volt több, mint bámulatosan szorgalmas, lanyhulást nem ismerő lelkesedésű, igen becsületes munkása a történet-tudomány. Csak a maga korának dolgozott, ezért a mit írt, ma már javarészt elavult, de csak miután hivatását, a maga nemzedékének fölvilágosítását, múltunk emlékeihez való ragaszkodásának táplálását betöltötte.

Sokáig élt, közel kilenczven éves kort ért el és sokat is dolgozott. Volt hírlapíró fiatal korában, foglalkozott statisztikával, részt vett Bem erdélyi hadjárataiban, mint az erdélyi háttvédsereg történetírója, majd később közigazdasági téren dolgozott, sokat fáradozott az unitárius egyház ügyeiben is. Életének földolga azonban a történetírás volt, ezen csüggött teljes lelkével, a többi vagy csak mellékes dolga, vagy kenyérkereső foglalkozása volt. Munkáinak száma is nagy, pedig többnyire terjedelmes, nagy mű valamennyi. Első könyve «Székelyhonról» címmel még 1842-ben jelent meg. Szintén a negyvenes években kiadott «Magyarország statisztikája» a maga szemében úttörő munka számba megy. Ma is forrásmű Erdély régiségeiről szóló, az ötvenes években megjelent munkája, melyben Erdély régi építkezésének emlékeit írta le; ez emlékek jó részét ma már csak ebből a könyvből ismerjük. Megírta Erdély természeti ritkaságait is. Főműve azonban Erdély története volt hat terjedelmes kötetben, — ma is legérdekesebb feldolgozása Erdély multjának

a honfoglalástól a nemzeti fejedelemség megszűntéig. Ebben a munkában megvan egész történetírói módszere erényeivel és hibáival együtt: az adatkutatás apró részletekig terjedő gondja, az előadás lelkes hangja, a történeti kritika fejlettsége, a forrásokkal szemben a «józan kételkedés» hiánya.

Ez után a nagy munka után még adott ki néhány kisebb tanulmányt, de aztán a hatvanas évek vége tája óta nem láttuk nevét. Lassankint meg is feledkeztek róla. De ő csak készülődött egy nagyszabású tervhez: meg akarta írni a magyar nemzet egész történetét egy több kötetre terjedő munkában, filozófiai felfogással. A múlt évben — az érdeklődők meglepetésére — ismét a nyilvánosság elé lépett e művének első részével, a mely most már alighanem utolsónak is marad, hacsak hagyatékában nincs meg a folytatása. Ebben a munkában is sok az olyan vonás, a mely avulttá teszi már megjelenése pillanatában, de egyebekben bámulatos jele a nyolczvannyolcz éves aggastyán szellemi frissességének és munkarejének.

NAGY GEDEON.

1830—1907.

Ritka példája volt a szőlőföldhöz, a megszokott környezethez való állhatatos ragaszkodásnak Nagy Gedeon ev. ref. lelkész, a ki a

GYÜMÖLCS- ÉS TERMÉNY-KIÁLLÍTÁS.

BÉTFALUSI CSÁNGÓ SZOBA.

viczy Gergelynek az Akadémia kiadásában néhány év előtt megjelent államiratait ismerteti beható tanulmányában. Schächter Miksa a «haladás és konzervativizmus viszonyáról az orvostudományban» értekezik, elmés formában, világos okfejtéssel fejtegetve főleg a magyar sebésztudomány nagynevű mesterének, Kovács Józsefnek érdemeit és szellemi rivalóságát. Vetési József folytatja «Róma és a modern szépirodalom» című tanulmányát. A szépirodalmi részben folytatódik Pierre Loti regénye, «Az ébredők» Könyg György gondos fordításában, itt olvashatni Vargha Gyula «Hangok» című szép versét s Hegedűs István egy érdekes Swinburne-fordítását. Négyesy László Arany Jánosnak egy eddig kiadatlan s nagyon érdekes levelét közli, melyet a nagy költő 1857 február 5-ikén, nagykőrösi tanár korában írt Tompa Mihálynak. Az «Ertesítő» rovat magyar és külföldi könyveket ismerteti. A «Budapesti Szemle» Gyulai Pál szerkesztésében s a Franklin-társulat kiadásában minden hó elsején jelen meg; előfizetési ára fél évre 12 korona.

Magyar és angol szótár. Mindenki, a ki nálunk angol nyelvtanulással vagy angol-magyar fordítással foglalkozott, napról-napra keservesen érezte, mekkora baj az, hogy egyáltalán nincs szükségleteinknek megfelelő magyar és angol szótárunk. A Bizonyfy-féle volt az egyedüli, a melynek legáltalább némi hasznát lehetett venni, de ez nem volt elég terjedelmes s el is avult, — újabbban különben is alig volt kapható. Egyebekben teljesen német szótárakra voltunk utalva s előállott az a furcsa helyzet, hogy magyar emberek, ha pl. angol

minap halt meg hetvenhét éves korában. Ezt a hetvenhét évet majdnem teljesen egy helyben töltötte: szülőhelyén, a nógrádmegyei Diósjenőn. Csak oly nagy esemény tudta innen elvinni, mint a szabadságharc, a melyet az akkor tizennyolcz éves ifjú végig küzdött. Klapkával Komáromban kapitulált, majd a pápai teológiára ment. Itt tanulmányait elvégezve, hazament káplánnak atyja mellé, a ki szintén ref; lelkész volt s a kinek halála után őt választotta meg az egyházközség. Attól fogva egyfolytában Diósjenőn lelkészkedett ötvenhárom évig. Ez a folytonos együttélés népével rendkívüli módon beleavatta hívei bizalmába; nemcsak jó pásztoruk volt, hanem az élet mindenféle vonatkozásaiban tanácsadójuk, szellemi vezérük. E mellett huszonhárom évig viselte a drégelypalánki egyházmegye esperesi tisztét, — ő volt a ref. egyházkerület legidősebb esperese. Derék pap volt, a maga szűk körében híven teljesítette kötelességét, egész életét községe magyar népe gondozására szánta. Általános részvét közegette temette el Antal Gábor, a dunántúli ref. egyházkerület püspöke.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» októberi füzetének élén dr. Farkas László, a kiváló sebész- orvos közöl általános érdekű adatokat az orosz-japán háború hadegészségi tapasztalataiból. Marczali Henrik Berze-

HAVASI LOVAN, AZ ÓSRÉGI SZÉKELY FAJTÁBÓL.

A SEPSISZENTGYÖRGYI SZÉKELY KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

AZ ARAD VÁROSA RÉSZÉRE KÉSZÍTETT AUTOMOBIL-OMNIBUSZ BUDAPESTRŐL ELINDULÁSAKOR.

levelet akartak írni, előbb — gondolatban legalább — le kellett fordítaniuk németre s onnan aztán angolra. A ki pedig németül nem tud, az alig tanulhatott meg angolul, megfelelő szótár hiányában. A mi szemünkben, a kik minden áron azt szeretnék, hogy a magyar kultúra menél többet merítsen a gazdag angol forrásból s mennél szorosabb szellemi kapcsolatba kerüljön Shakespeare népevel, — valóságos kultur-munkának tekintjük azt, a melyet dr. Yolland Artur B. végzett, a mikor elkészítette az első terjedelmesebb angol-magyar szótárt. Az angol származású szerző, a ki mint a budapesti egyetem angol lectora, tiszteletre méltó igyekezettel szereltte magát a magyar kultúra szolgálatának, szeretettel, hozzáértéssel és sok sikerrel végezte épen nem könnyű munkáját. Szótára felülül az angol nyelvnek mondhatni egész terjedelmét, nemcsak a szavakat, hanem a szólásokat, a jellemző fordulatokat is. Forrásait nagyon gondosan válogatta meg és jól használta fel. Föltett szótárba minden olyan szót, melyre az életben szükségünk lehet s e mellett — a szótár gyakorlati céljaira való tekintettel — különösebb figyelemmel volt a kereskedelmi és jogi kifejezésekre. A kültői nyelv dolgában főleg Shakespeare volt tekintettel. Szóval a szótárt egyaránt jól használják azok, a kiknek üzleti szempontból van szükségük angol szövegek megértésére s azok is, a kik az irodalmat akarják megérteni és megismerni. S tekintve, hogy a szótár terjedelme több 800 kétfasas oldalnál, a gyakorlati szükségnek megfelelő terjedelemben lehetett bele fölvenni mindazt, a mi az ily szótárba belevál. A most megjelent angol-magyar részt remélhetőleg hamarosan követni fogja a másik, a magyar-angol is.

Modern festők. Ennek a nagyszabású művészeti kiadványnak, melyet dr. Térey Gábor szerkesztő lát el magyarázó szöveggel, új füzete jelent meg, a mely mint a többi füzetek is, hat modern művészek egy-egy festményét közli. A magyar művészetet köztük Mészöly Géza képviseli *«Utazó szegény család»* című festményével, a mely a korán elhunyt, máig is feledhetetlen művészek egyik legjellemzőbb képe. A többi, itt bemutatott kép festői: az olasz *Ciardi*, az amerikai *Gay Walter*, a német *Leibl*, a francia *Meissonnier* és a német *Steinhausen*. Valamennyi pompás színekben van reprodukálva, az egyes képek nagyon szerencsésen vannak kiválogatva, úgy hogy nemcsak gyönyörűséget adnak a szemnek, hanem jellemző fogalmat adnak az egyes művészek egyéniségéről is.

Hevesvármegyei írók és írók almanachja. *Utazó Zsigmond* e cím alatt terjedelmes kötetet adott ki, a melyben mintegy negyvenöt olyan szerző munkája — elbeszélés, vers, elmefuttatás stb. — van összegyűjtve, a kik vagy a születés, vagy az ottlakás révén valamiféle összeköttetésben vannak Hevesvármegyével. Az ilyen helyi érdekű gyűjteményeknek mi nem vagyunk valami nagy barátai, mert összeállításuknál nem érvényesülhet kritika, a szerkesztőtömegre dolgozik, mennél több íróval akar eldicsőkedni s válogatás nélkül ad mindent, a mi csak a kezébe jut. Ráillik ez az egri almanachra is: ennek sincs semmiféle színvonala, van benne néhány irodalmi értékű közlemény, de javarésben csupa

díjtáns-dolgokat ad, a milyeneket a gyöngébb vidéki lapokban bőven olvashatni. A helyi olvasókörzés, a mely az egyes ily cikkek szerzőit ismeri, talán talál bennük érdekességet, általános irodalmi szempontból azonban nem sokat érnek.

Az északi és déli sark felé. Dr. László Samu főgimnáziumi tanár megírta világos, rövid összefoglalásban a budapesti I. kerületi főgimnázium értesítője számára az északi és a déli sark felkutatására irányuló törekvések történetét az első kísérletektől a legújabb időkig. A modern tudományos törekvések az egyik legfejlettebb és a képeletet leg-erősebben megragadó levezetést élvezetes, élénk előadásban tárgyalja; a kis munka megérdemelné, hogy szélesebb körökben is ismeretessé váljék. Szövegét számos kép is éleníti.

Magyar nemzeti bank. Erről a most nagyon is aktuális kérdéssel rojíratot adott ki *Róza Károly*. Az Osztrák-Magyar Bank működésének magyar szempontból való kritikáját adja s gazdasági, pénzügyi és statisztikai érvekkel az önálló magyar nemzeti bank mellett kardoskodik.

Új könyvek. *Magyar és angol szótár.* A legjobb forrásokból szerkesztette dr. Yolland Artur B. Első (angol-magyar) rész; ára füzete 9 korona. Vázonkötésben 10 K.

Modern festők, eredeti szöveggel. Szerkesztő dr. Térey Gábor. Budapest, Franklin-társulat. A hat képet tartalmazó füzete ára 3.60 korona; egyes lapok ára 1.20 korona.

Hevesvármegyei írók almanachja. Kiadta *Utazó Zsigmond*. Eger.

Az északi és déli sark felé. A régi és legújabb sarkvidéki kutatások. Írta dr. László Samu. Különlenyomat a budapesti I. ker. főgimnázium értesítőjéből.

Magyar nemzeti bank. Írta *Róza Károly*. Budapest, Pallas részvénytársaság.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»
54-ik évfolyama.

A *«Vasárnapi Ujság»* a legrégebb magyar szepirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap, évenként több mint 130 íven, s több mint ezer képpel, legjelesebb hazai íróink és művészeink közreműködésével jelen meg.

A *«Vasárnapi Ujság»* színes képmel-
lékleteket is ad, több színben művészileg ki-
vitt képeket.

A *«Vasárnapi Ujság»* a legjelesebb hazai és kül-
földi regényíróktól közöl elbeszéléseket és regényeket
képekkal, s kiterjeszkedik a női divatra is.

Előfizetési föltételeink:

A *«Vasárnapi Ujság»* negyedévre 4 korona, fél-
évre 8 korona.

A *«Vasárnapi Ujság»* a *«Világkrónika»*-val
negyedévre 4 korona 80 fillér, félfévre 9 korona
60 fillér.

Az előfizetések a *«Vasárnapi Ujság»* kiadó-
hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. szám
küldendők.

Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése szept.
hó végén lejárt, fölkérjük előfizetéseik mielőbbi
megújítására, hogy a lap szétküldésében fenn-
akadás ne történjék.

EGYVELEG.

* A világ legrágább zongorája valószínűleg
Roosevelt elnök washingtoni fogadótermében lát-
ható. A 72 ezer koronába került hangszert egy
new-yorki zongoragyáros ajánlotta fel az elnöknek.

Hangok a gyermekorból. A mohó hajhászat
és a nyugtalan sürgés-forgás, melyek az embert oly
gyorsan megöregítik, csak kevés időt engednek a gyer-
mekkori napokra való visszaemlékezésre. Annál kel-
lemesebben, de egyszersmind fájdalmasan is érinti az
embert, ha a kevés pihenőrában és ünnepi szünet-
ben valami a régmúlt gyermekkorra emlékezteti.
Mint orgonaszó és harangzúgás, úgy hatja meg va-
lami a visszaemlékezésbe merültek fülét. A kará-
csenyi idő az ő örömteljes ünnepélyességével fölele-
venül az emlékezetben — persze csak rövid időre —
és a mult időnek szép képe aztán ismét eltűnik. Ezt
az emléket eltűnni nem engedni, hanem megtartani,
ezéjla annak az ismeretes újdonságnak, melynek
«Karácsonyfa-angyal-csöngés» elnevezés alatt
való forgalomba hozatala *Konrad János*, cs. és kir.
udvari czégnök Brüxen 2004. sz. (Csehország) az ér-
demé. Utaljuk tisztelt olvasóinkat a lapunkban meg-
jelentő hirdetésre, melyből minden közlelbi dolgot,
ezt a bájos újdonságot illetőleg megtudhat. Gazdagon
illusztrált árújegyzéket ez udvari czég kívánatra bár-
kinek ingyen és portmentesen küld.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: **SEFFER GUSZ-
TAV**, nyug. evangélikus főgimnáziumi tanár, 85 éves
korában Rozsnyón. Az elhunyt, a ki élete végéig
élénk részt vett az evangélikus egyház és Rozsnyó
város közéletében, néhány évvel ezelőtől ünneplte
tanárságának félézados jubileumát. Az elhunyt-
ban Seffer László hírlapíró édesatyját gyászolja. —
DEMSZKY EÖR 48-as honvédfőhadnagy István. Az el-
hunyt Olmützben született, de már fiatal korában
Magyarországra került s annyira megszerette az
országot és népét, hogy a szabadságharc kitörése-
kor beállt honvédek. Később ismét külföldre
került, de öreg napjaira visszatért ismét a magyar
földre. — **DR. ESTERHAZY SÁNDOR**, a kassai jogaka-
adémia igazgatója, 38 éves korában Budapesten.
Kolozsvártól helyezték örök nyugalomra. — **DR. BAR-
FAY FERENCZ** az eperjesi ág. ev. kollegium igazgatója,
37 éves korában Eperjesen. — **BENCZEL IONÁCS** 67
éves korában Budapesten. — **VESTÖCSÉ** és budaházi
BUDAHAZY TAMÁS nyug. főgimnáziumi tanár és volt
városi közigyám 69 éves korában Beregszászon. —
ABONYI DEZSŐ, banktisztviselő, az *«Az Ujság»* köz-
gazdasági munkatársa, 37 éves korában Buda-
pesten. — **LUDVIG ELEMÉR** dr. fővárosi gyakorló
orvos 35 éves korában Budapesten. A fiatal orvos
ösmert és kedvelt tagja volt a budapesti társaság-
nak. Halálát fiatal felesége, **Török Olga**, **Török**
Zoltán nyug. nórádmegyei főispán leánya, két kis
gyermek, édes atyja, **Ludvík Endre** dr. a főváros
dunajobbparti kórházának igazgatója és kiterjedt
rokonság gyászolja. **Ludvík Elemér** dr. holttestét
Kis-Szebenbe szállították s ott a család sírjoltba te-
mették. — **Tyrkollé O'DONELL HENRIK** gróf cs. és kir.
kamarás, sz. k. huszárhadnagy, volt országgyűlési
képviselő 63 éves korában Budapesten. Halálát
özvegy, szül. alsó-lelőci és jezernieci **Tarnóczy**
Malvin és két gyermeke gyászolja. — **Nagy-csep-
csényi és mutnai VLADÁR MIHÁLY** cs. kir. kamarás,
vezérkari alezredes, a katonai érdemkereszt tulaj-
donosa, 46 éves korában Szegeden. — **KASSAY F.**
Dezso városi alkaptány, Udvarhelymegye törvény-
hatósági bizottságának tagja, 48 éves korában
Székelyudvarhelyen. — **HAGYMÁSSY GYULA** ref. hit-
oktató, segédlelkész 29 éves korában Budapesten. —
HUTIRAI LUKÁCSY SÁNDOR székesfővárosi államrend-
őrségi tisztviselő 34 éves korában Ujpesten. —
KELLNER György soproni városi erdőmester 58 éves
korában Sopronban.

Öz. **PÉCZ ISTVÁNNÉ**, szül. Komáromi Pajthényi
Karolina 84 éves korában Budapesten. — **ÖZV.**
PRIETSON JÁNOSNÉ, szül. Gabriel Sarolta 76 éves
korában Budapesten. — **ÖZV. HUNFALVY PÁLNÉ**, szül.
Gabriel Sarolina, néhai Hunfalvy Pálnak, az újabb
magyar összehasonlító nyelvtudomány megalapító-
jának özvegye, 83 éves korában Budapesten. —
RÓZSARY ALAJOS drnő, szül. Burger Malvin, Rózsáfy
Alajos dr. rendőrségi főorvos felesége Budapesten. —
Nedeczei, alsó- és felső-rutkói ROTTKAY TERÉZ 62
éves korában Pozsonyban. — **HALÁCSY ENDRÉNÉ**, szül.
Binder Teodora, Halácsy Endre fővárosi tanár
felesége 24 éves korában Budapesten. — **ERSTEIN**
VILMOSNÉ, szül. Kuttner Róza Budapesten. — **GRÖN-**
HUT ADOLFNÉ, szül. Gross Jozefin, 52 éves korában
Budapesten.

Katona Géza éttermei

IV. kerület, Váci-utca 38. szám. Müncheni Hofbräu-sör a bajor királyi udvari serfőzlékből Részvény-
udvari-sör s kőbányai részvény-serfőzlékből. Külön pályók és termek nagyobb társaságok részére. Tiszta fajhok és izletes ételk.

Szerkesztői üzenetek.

Pozsony. Z. B. I. Minden hozzáknak beérkezett könyv-
ről meg szoktunk emlékezni irodalmi rovatunkban,
föltéve, hogy egyáltalán érdemes róla szólni. A tel-
jesen értéktelen, senkinek hasznára vagy gyönyörű-
ségére nem való munkákkal azonban megcsik, hogy
szó nélkül bocsátjuk a feledésbe, a mi jobb az olva-
sónak is, a könyv szerzőjének is. Hogy az ön könyv-
ről ezért nem szólunk-e, vagy azért, mert a sok új
könyv között még nem értünk rá elolvasni, azt most
hamarjában nem tudjuk megmondani. Ha van köny-
vének valami értéke, akkor nyugodt lehet, hogy ér-
demé szerint meg fogunk róla emlékezni.

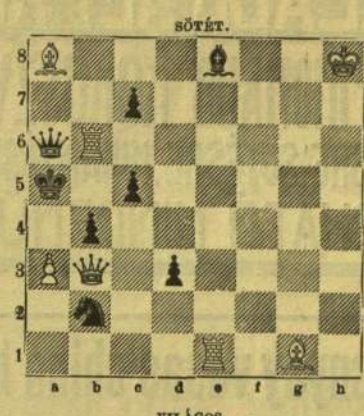
A grál. Talentumos dolog, irodalmi színvonalon
áll, de nem nekünk való. Inkább valami más kér-
nének helyette.

Szeptember 8. az erdődi várban. Van benne egy-
két szemre tetszősebb fordulat, de egészben véve
nem méltó a nagy költő emlékéhez.

Szereltem álma. «Szivem érted sóhajokkal meg-
töltve.» «Vagy nem költöhetem nálad versimet? /
birkáló szíved környékén?» Csupa ilyenekből áll a
vers, nem is szólva arról a sorról: «Angyali pislo-
gásod megvakít.» Nem, ezt a verset igazán nem
fogjuk közölni.

SAKKJÁTÉK.

2557. sz. feladvány. Miskolczy Antaltól, Budapesten.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A 36-ik számban megjelent képtalány megfejtése:
Remény az egyedüli kincs, mely a szerencsétlen-
séggel nő.

Felolós szerkesztő: **HOITSY PÁL**.
Szerkesztéségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5.
Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ne vásároljon selymet
addig, míg 10 filléres levelezőlapon mintákat nem kér, a mi ga-
rantáltul szolid és csodaszép újdonságaikból feketeben, fehéren,
és színesben. Különlegesség: Selymekelme menyasszonyi, bál-,
trasszói és utcai föltetekre, valamint blúzokra, blésére sít.
1.13 K-tól 18 K-ig méterenként. Mi direkt magánfelnek
adunk el és a kiválasztott selymekelmeit várn- és port-
mentesen a lakásba szállítjuk. 13023
SCHWEIZER & Co., Luzern U/24. (Svájcz.)
Selyemszövet-kivétel. Kir. udv. szállító.

A Bőr- és Lithion-tartalmú
**Salvator-
forrás**
kitünő sikerrel használtatik
vesebajoknál, a húgyhólyag bántal-
mainál és kövszénynél, a czukor-
betegségnél, az emésztési és léleg-
zési szervek hurutjainál.
Húgyhajtó hatású!
Vasmentes! Könnyen emészthető!
Teljesen tiszta!
Budapest, Főraktár: Édeskúty L. urnál.

„AGRÁRIA“
kukoriczszártépő gép.
Ásványi szabadalom.
Bővebb telvilágosítást a takarmányozási eljárás-
ról készséggel nyújtunk. 12176
Levelezsim:
AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

TÖRLEY
TALISMAN

**JÓÉRZÉS ÉS TESTI FRISSESÉG,
MUNKA- ÉS TEREMTŐERŐ**
soknak egyodul csak étvágytalanság és emésztőgyengeség kö-
vetkeztében van megtagadva. Ily esetben a *rohicski-Tempel-
forrás* (tisztán vagy borral, cognaccal, tejjel, gyümölcsnedvek-
kel) kérészkívül a legjobb szolgálatot teszi. 12400
Nagybani raktár: Magyarország részére:
HOFFMANN JÓZSEF, Budapest, V., Báthory-u. 8.

De kisasszony, hisz Ön leszakítja az éjjeli csengőt!
Mi az, a mi oly sürgős? — Ah, a nagyságos asszony
érkezett vissza az újjali gyorsvonattal és annyira meg-
hűlt, hogy egy hangos szót sem képes kiejteni. Es ezért
kell késő éjjel a gyógyszerárba futni és neki a *Fay-féle*
valódi sodeni ásvány-pastillákat megszerelni, hogy
holnapig ismét egészséges legyen. A *Fay-féle* valódi
sodeni neki tüközben elfogyott és ő elfelejtett újakat
venni, mert máskülönben, a mint mondja, nem is tudott
volna meghalni. Kérlek tehát hamarosan 3 dobozt!
Egy doboz *Fay-féle* valódi sodeninek az ára K 1.25 és
kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és á-
sványvízkereskedésben. Főraktár Budapesten: Dr. Egger
Leó és Egger J. V., Váci-kört 17. Kochmeister Frigyes utóda
V. Hold-u. 8, Thalmayer és Seitz V. Zrinyi-u. 3, Török József
12448

**MARGIT GYÓGY-
FORRÁS**
(„Margittellep“ Beregmeje)
gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a
légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó
hatású még akkor is, ha vérzések esete
forog fenn.
Megrendelhető: **Édeskúty L.**-nél Budapesten és a
forrás kezelőségénél Munkácsen. 12096

Első Leánykiházasító Egylet m. sz. Gyerme-
k- és életbiztosító intézet **BUDAPEST, VI., Teréz-kört 40-42.**
Alapított 1863-ban.
Folyó év szeptember havában 1.668,900 K értékű bizto-
sítási ajánlat nyújtott be és 1.349,800 K értékű
új biztosítási kötvényt állított ki. Biztosítási összegek
fejében 78,234 K 62 f. fizetett ki. 1907 január 1-től
szeptember 30-ig bezárólag 17.152,830 K értékű bizto-
sítási ajánlat nyújtott be és 14.625,930 K értékű új biz-
tosítási kötvényt állított ki. Biztosított összegek fejé-
ben a folyó évben 895,116 K 27 f. és az intézet fenn-
állása óta 12.098,362 K 18 f. fizetett ki. Ezen intézet
a gyermek- és életbiztosítás minden nemével foglal-
kozik a legelősebb díjtételek és legelőnyösebb feltételek
mellett. 12051

Ingeny és bérmentesen!
küldöm meg
mindenkinek
nagy és gazda-
gon illusztrált
főárjegyzéke-
met 3000-nél
több képpel,
mindennemű
szólid, jó és ol-
csó zeneművek-
ről, cs. és kir.
udv. szállító
Konrad János
zeneműszállító-
háza Brüx 482.
(Csehország.)
Tanulhegedű vonó nélkül esa
K 4.80, 5.50, 6.—, Hegedűvonó
K —80, 1.—, 1.40 és felebb.
Czitterák, harmonikák stb. rakás-
ron. Tessék katalogust kéri. 12076

SARG-féle 60
KALODONT
LEGJOBB
FOG-CRÉME
11985

HA FÁJ A FEJE,
ne tévovizelj, hanem használd azonnal
Beretväs-féle **MIGRAIN-Pasztilát**
Minden gyogy-
szertár-
ban és
drog-
riában
kapható.
Főrak-
tár: **Beretväs Tamás** gyógyszer-
észenél **Kispest,** Rákóczi-
utca 6.
Ingeny postai szállítás 3 doboz rendelésnél. 120

**Vesszőparipa-
liliomtejszappan**
Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tet-
schen E/m. a naponta beérkező elismerő levelek
bizonyosága szerint most és a jövőben is a leg-
hatásosabb szappan marad az összes gyógyszer-
szappanok között, szeplő ellen, valamint gyöngye, pulna
bőr és rózsás arczzsin elnyésére és megtartá-
sára. Darabja 80 fillérért kapható minden gyogy-
szertárban és drogeriában, illatszert- és fodrász-
üzletben. 12142

*Olajon
néhány uszít a gyöngye
Maggi-féle
levesbe.*
Készíti **MAGGI GYULA** és **TARSA**, Iroda Wien IV/1. Gyar Bregenz.

Minden hölgy, a kinek új ruha
kell, kívánatra ingyen kapja
a nagy minta-gyűjteményt
beküldve, melyben az évad összes újdonságai jobb és
olcsóbb fajta gyapot- és divatszövetek, csinvtok, flane-
llek, bársonyok, ugyszintén gyapot- és lenárúk fog-
laltatnak. — **Különösen figyelemre méltó a mi**
jelenlegi évad alkalmi ajánlatunk
hálóruha I-r. török velourból frt 4.70
a melletti ábra szerint minden színben. — Megrende-
lésnél kérjük az egész hosszát nyaktól mérve, felső
bőségét, nyakbőségét és ujjhosszát velünk közölni.
Meg nem felelő kiserőfűnk vagy visszaküldjük a meg-
fízett összegget. 12149

Wiener Moden-Union
Wien, IX 8., Lichtensteinstrasse 20.

KODAK
Fénykép sötétkamara nélkül. A leggyeszreűbb, legkényelmesebb, legkönnyebb,
legbiztosabb és legtisztább módját a tekerosfilm-fejlesztésnek a **Kodak-napfény-
fejlesztő-gép** használata által nyerjük. — Arak nagyság szerint K 6.50-től K 45-ig.
Prospektusok ingyen és portmentesen. * **Kodak-Társaság** korl. kez. mell. Wien, I., Graben 29. 11996

Szépítő Kúrák házi használatra.

Bórszépítő kúra a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére: száraz, sötét, durva, hámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító kúra fejfájás, zsinór, pórusos, akná (míasszeres), pattanásos (vimmertis), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, lagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító kúra Elsárgult, lebarant napsütött arcok fehéritésére, szepülő és májfolttal ellen.

Hámlasztó kúra. Lencsefoltok, tág p. rások, pattanás-nyomok, rózsapattanás (rosacea) bőrkeményedés, horvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógykúra hajkopra, hajhullás ellen s a kopaszodás megakadályozására.

Ezen kúrák alatt olyan készleteket (kollektciókat) kell érteni, melyek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek hatását 18.12 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk s a melyeknek általános gárdái az intézet főorvosa: dr. Jutassy József kozmetikus hárgyógyász, egészségügytanár kezességével, kinek receptjei szerint a szerek készülnek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikeresen kezelheti önmagát. Jutassy dr. «Szépségápolás» című könyve minden kúrához mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.

Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a **Kozmetikai Gyógyintézet** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em. Kapható vagy megrendelhető az intézetnél minden gyógyszer-tárban. — Főraktár: Török József gyógyszer-tár Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színeit adja vissza. Üvege 2 K. ZOLTÁN BÉLA gyógyszer-tárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sétány-utca sarkán. 12445

KALÁCS-ALEXIN

LEGFINOMABB KOKUSZVAJ FŐZÉSRE. SÜTÉSRE. KIRÁNTÁSHOZ KAPHATÓ MINDENÜTT

Rozsnyay vasas china bora.

Igen hatásos vérértékesítő, sápkor, neurasthenia eseteiben. Egy 1/4 literes üveg ára 3.50 kor.

A Rozsnyay-féle vasas china bor egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb gyógyboroknak. A külföldi készítményeket felülmúlja. Vérértékesítőnek különösen ajánlható 12294

Kapható: minden gyógyszer-tárban.

Továbbá a készítőnél: Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárban Aradon, Szabadság-tér.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Egyetem-u. 4.

Vértés-féle Sósorszesz Minden házban szükséges. 12003

A FURDÓ EGÉSZ ÉVEN ÁT NYITVA VAN!

Báró KOZMITZA, ezelőtt MATTONI-féle „Erzsébet-Sósfürdő” téli és nyári gyógyhely.

Budapest—Kelenföld, villamos vasút közlekedés. Telefon 40—84.

A gyógyhely forrásai ajánlhatók: a belek bántalmainál, alhasi és által, vérbőség-nél, májbajoknál, aranyérvénél, túlságos elhízás-nál, köszvényénél és

női bajoknál.

Központi gőzfűtés, villamvilágítás, penzió rendszer. A téli időny alatt (szept. 1-től) árkedvezmény. Bővebb felvilágosítással szolgál és prospektust küld a firdőigazgatóság.

Báró KOZMITZA budai KIRÁLY-KESERÜVIZE elsőrangú hashajtó. 12394

TELI-NYÁRI GYÓGYHELY!

Párisi világhírléállítás «Grand Prix» 1900

Kwizda-féle Restitutions-fluid

es. és kir. szabadalmazott mosoviv lovak számára.

Egy üveg ára 2 K 80 fil.

40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb elő és utóerősítő, inak merevségénél, stb. az időmúlásnál kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744

Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt véggye-gyűző valódi. Képes árjegy zékert ingyera és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszer-tár, Budapest, Király-u. 12. és Andrassy-ut 20.

A vérkeringés gyorsítása, az anyagcsere előmozdítása és az izomzat edzése:

SEMERÁK P. gyűrő és rezgő masszázskészülékeinek három legfontosabb hatása. Feltűnők és párukat ritkítők az elért és hitelesített gyógyeredmények, különösen rheuma, csúsz, köszvény és ischiásnál, gyomor- és bélbajoknál, idült székrekedés, étvágytalanság és kövérség-nél, oldalszurás, hátfájdalmak, állandóan hideg lábak és influenzánál, főtájás, vértorlódás, szívdobogás és asztmánál, általános rosszullét, bagyadtság, elerőtlenedés és gyengeség-nél, idegesség-nél, altest-és hólyagbántalmaknál.

Ha e bajok egyikében, vagy másikában sanylódik, állítsa természetes uton, s nem holmi titkos szerekkel és porokkal helyre egészségét. Megbetegedés elhárítására és a test ápolására egészségesegeknek is nagyon ajánlhatók a készülékek. Sok hivatásban pedig, hol nincs meg a testnek a kellő mozgása, az ézszeriség parancsa e hiányt masszázsszal pótolni. A készülék ára oly méltányos, hogy bárki beszerezheti magának.

Készülékeim tehát könnyen kezelhetők, jó, szolid szerkezetűek, a bőrt nemcsak gyurják, hanem meg is rezgetetik (vibrálják), s a mellett olcsók is.

Ingyen és bérmentve küldöm meg minden érdeklődőnek a „Gyűrő és rezgő masszázskész, s annak jelentősége a hygiene, therapia és kosmetika terén” című értekezést, mely számos orvosi és magán elismerő levélen kívül a készülékek pontos leírását is tartalmazza.

Czimet jól figyelje meg, valamint az Ön czimét is pontosan és olvashatóan írja meg, kérem.

Semerák P. Niederlössnitz, Dresden. Hungária-út 5E.

Ime néhány elismerő levél: 12383

Legnagyobb örömmel van szerencsém értesíteni, hogy masszázskészüléke feleslegesenek, különösen oszáz bántalma ellen igen jó szolgálatot tett, a mért önnek teljes megelégedésemmel ezenel nyilvánítom. Nagyrabecsülésem kifejezése mellett maradtam

Budapest. Nagy István, főrendházi titkár, volt országgyűlési képviselő.

A nekem küldött masszázskészülék érdekében már rég készülök írni, hanem a készülék hol egy, hol más ok miatt, mindig dugába dől. De ne mikészülőm tovább, s megnyugtató tudatom, hogy remek masszázskészülék kedvező házi gyógyszerközlőmmé vált. Masszázs készülékét 18 év óta kímélő ischiás betegséggem, továbbá rendszeren és nehéz székésem miatt hoztam meg, s alig 2 havi használat után ischiásom erősségéből nagyon sokat vesztett; székésem pedig rendszeren és könnyű lett, s reménylen, hogy kitaró használat után az említett bajok fokról-fokra enyhülni fognak.

Felső-Bánya, Szatmár vm. Csernátoni Péter, kir. ítélőtáblai bíró.

Módor (Pozsony mellett). Stromszky F. Készülékét napról-napra veszem igénybe ideg-haj ellen nagy eredménnyel; korántsem vagyok annyira ideges mint annakelőtte. Étvágyam lényegesen megjavult, székrekedésem teljesen elmult, s vérszáj és színi nem akaró nyakfájásaim csak két hetenként jelentkeznek. Főszédlésem megszűnt. Ép azért minden betegnek legelőször is ajánlom s mondhatom ön maga ellen vét a hasonló bajokban szenvedő, ha e készüléket nem használja.

Hatvan (Szukorgyár). Tóth József.

Magyarországgal magyarul levelezem!

ZEISS

-féle

prismás tábori távcső

a képek fokozott plasztikájával.

Epen most jelentek meg

Uj minták utazás, sport, vadászat, hadsereg, tengerészet számára.

A Zeiss-féle prismás távcsövek olismert előnye:

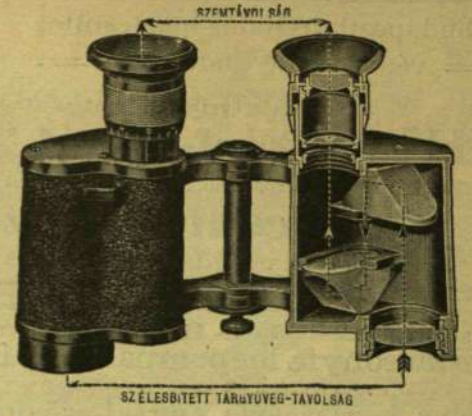
- Nagy fényerő** **Kiváló élesség** **Állandóság**
- Nagy láttér** **Szabatos kivitel** **Tropus-biztosság**

az új mintáknál a legmesszebbben fokozottak.

Részletes prospektus ingyen és bérmentve.

Beszerezhető az összes optikai üzletekben, ugyszintén közvetlenül

CARL ZEISS, JENA (Németország) Berlin N. W. Dorotheenstr. 29. — Frankfurt a. M. Rainhofpl. 8, Kaiserstr. sarkán. — Hamburg, Rathausmarkt 8. — London W., 29. Margaret-Street, Regent-Street. — Wien IX/3 Ferstelgasse 1, Maximilianpl. sarkán. — St. Petersburg, Kasanskaja Ulitsa 2.

A Vigszinház

nagyszerű műsordarabja

BUNBURY

Köznap komédia 3 felvonásban, komoly emberek számára.

Irta **Wilde Oszkár** (Magyar Könyvtár 488—489. sz.) 60 fill.

Wilde Oszkár többi munkái:

DORIAN GRAY ARCZKÉPE. Regény. Ford. Schöpplin Aladár. Második ezer. 4 korona

HÁROM MESE. Ford. Hevesi Sándor. (Magyar Könyvtár 444. sz.) 30 fillér

LADY WINDERMERE LEGYEZŐJE. Ford. Moly Tamás. (Magyar Könyvtár 323. sz.) 30 fillér

SALOME. Színmű. Fordította és bevezetéssel ellátta Szini Gyula. (Magyar Könyvtár 479. sz.) 30 fillér

AZ ESMÉNYI FÉRJ. Ford. Mihály József. (Magyar Könyvtár 495—6. sz.) 60 fillér

Sajtó alatt van:

DE PROFUNDIS. Fordította Mikes Lajos.

Megjelentek:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál

Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám és kaphatók minden könyvkereskedésben.

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölcson R-T.

Irodái: VI., Andrassy-ut 5 sz. a. (ujját házában).

Befizetett részvénytőke: 40 millió korona. Elt. ad. betéteket, tessámított váltókat és előleget nyújt értékpapirokra.

M. kir. szab. oszt.-sorsjáték főelárusító helye: VI., Andrassy-ut 5. Készletg-üzletei: IV., Károly-körút 48., IV., Ferencztek tere 4. (Irányi-utca sarkán). VII., Király-utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., Ulói-ut 6. 11982

Magy. kir. államvasutak. 198240/C III. a./1907.

Uj személydijszabás életbe- léptetése.

A magyar királyi állam-vasutak igazgatóságától nyert értesítést szorint a magyar vasuti személy- forgalomban (Győrön, Csornán, Vulka-Pordányon és Pándorfon át) f. évi november hó 1-én új személydijszabás lép életbe, mely által az ezen forga- lomban 1906. évi novem- ber hó 15-én életbe léptet hasonnevű díjzabás érvé- nyen kívül helyzetetik.

Ezen az egyrész az győr- sopron-ebenfurti vasut és a fertővidéki helyi érdekű vasut állomásai, másrészt a magyar királyi állam- vasutak, a dunántúli helyi érdekű vasut, a pápa- csornai és sopron-pozsonyi helyi érdekű vasut állo- másai közötti közvetlen közvetlen személyforgalom számára szolgáló új díj- szabás által a győr-sop- ron-ebenfurti vasut állo- másaival való forgalomban felvett menetdíjak az utóbb nevezett vasut megválto- zott díjrészelei folytán né- mileg felemeltettek.

Az új díjzabás egyes példányai a részes vasutak igazgatóságainál 40 fillér- ért kaphatók.

Budapest, 1907 szept. hó. Az igazgatóság. (Utányomás nem díjaztatik.)

Színművek,

monológok és dialógok teljes jegyzékét kívánatra ingyen küldi meg

LAMPEL R. könyvke- reskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, VI., Andrassy-ut 21.

Az

1849 október 6-án

dicső vértanu-halált szenvedett hőseinknek emelt díszes irodalmi emlék az

Aradi vértanuk Albuma.

Szerkesztette VARGA OTTÓ.

87 Ára díszkötésben 6 műmellék- képpel 15 korona. Ietel.

A szabadságharc eseményeit a tizenhárom aradi vértanu személye körül csoportosítva írja le a szerző, megkapóan esetetve a szomorú utolsó napokat és a nemzet újrabredését. A művet Zichy, Maulheimer, Papp és más hazai művészek illusztrációi díszitik. Az 5. kiadás remek díszkötésben jelent meg és havi részletfizetésre is kapható.

KOSSUTH LAJOS ÉLETE ÉS MŰKÖDÉSE. Irta Gracza György. Ára 5 korona.

Aradi fogóságom alatt írt adatok az 1848/49-iki szabadságharczából.

Irta Csutak Kálmán. Ára 3 korona 20 fillér.

1848—49-iki szabadságharcz történele. 800 képpel és műmelléklettel. 5 kötet díszes vászonkötés- ben a budavári honvédszobor dombornyomatu képpel ékesítve.

Irta Gracza György. Ára 70 korona.

Magyar nemzeti vértanuk. Irta Jókai Mór. Ára 80 fillér.

1848 és 49-ből. Elmények és benyomások. Okiratok és azok magya- rázata. Tanulmányok és történelmi kritika.

Irta Gúrgy István id. 3 kötet 20 kor. 80 fill.

Kaphatók Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

■■■ AZ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETI BUTORCSARNOKA. ■■■

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló **BUTORCSARNOK**

és hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, föl hívja a nagyérdemű butorvásárló közönség figyelmét a **VIII., József-körút 28. sz., Bérkocsis-utca IV., Belváros, Ferenciek-tere 1.** alatti királyi bérpalotában dusan felszerelt modern és stilszerű lakberendezéseinek megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett adatnak el.

A Butorcsarnok szövetkezet részére kizárólag csak budapesti képesített asztalos- és kárpitosmesterek dolgoznak. Budapest környékén készített, vagy bécsi silány árú eladásával nem foglalkozik.

Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kíváratra készítünk. **12444 Minden egyes butordarab bizottság által jóllébirálva.**

FŐLSÉGES ILLUZIO! Tér, vidre! **A karácsonyfa legpompásabb díszé** mely egyetlen keresztény családnál sem hiányozhat, az általán megajvított **brilláns karácsonyfa-angyal-ésőngetés**

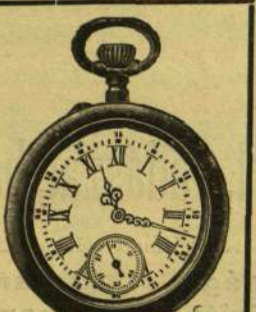
1. szám

egészén fémből, 6 aranyozott angyallal, 30 cm. magas, keszesség kifogástalan működésű. — Egyszerű föltetés által a legnagyobb, vagy a legkisebb fán rögtön alkalmazható. Ugyanaz az asztalra állítja, asztali ésőngetésnek is használható. A kályhára helyezve gyertyaláng nélkül is működik. — A három gyertyalángtól származó meleg levegő förgőszébe hozza a hajtűkerekét, ez erre alkalmazott javított acélalkalapszék meztük a három harangot, mi a tal kellemesen hangzó, ezüstözött csengős kelekkezik, mely fiatalokat és öregeket ajátos karácsonyi hangulata helyez. Ára kartonnal és használattal együtt együt darabonként **K 1.50.**

3 db K 4.25 12 db K 15.—
4 db K 3.50 24 db K 29.—
6 db K 8.— 36 db K 43.50
9 db K 12.— 50 db K 58.—
100 db K 112.—

2. sz. Ugyanaz a karácsonyfa-angyal-ésőngetés igen elegáns, különönim nikkelezett kivitelben, sodrótt harangszlopokkal és 3 pompásan sugározó ezüstlametta-virággal, melyek a gyertyák meggyújtásánál esődszerű fényreflexet adnak, kartonban használattal együtt együt darabonként **K 2.—**

3 db K 3.50 12 db K 20.25
4 db K 7.25 24 db K 39.50
6 db K 10.50 36 db K 57.50
9 db K 15.30 50 db K 77.50
100 db K 150.—

5 korona!

Valódi svájci rendszerű Roskopf-patent-anker-remonfor-óra masszív és szolid huzingóval véde. Svájci anker-m, valódi védjelművel ellátott nikkelórhán, csukló-fedéllel, tojásdad kegyellel, 36 óráig járó (nem 12 óra óra) diszített és aranyozott mutatók, pontosan regulálva, 3 évi kezességi levéllel, darabonként **K 5, 3 db K 14.** Másodpercmutatással K 6, 3 db K 17. Legzadagabb választék főárjegyzékben.

Legújabb üveg karácsonyfadísz.

12 db világlatot, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K —40, —60, —70, —80, 1.—, 1.20, 1.50, 2.—, 6 db** kartonban, a tárgyak nagysága és kivitele szerint **K —75, —90, 1.—, 1.20, lametta (angyalhaj) ezüst vagy arany, borítékonként **K —10, díszes díszítő 100 db K —20, láncok üveggolyókól 1/4 egész 2 m hosszúságig, a golyók nagysága szerint **K —90, —95, 1.20, 1.40.** Karácsonyfa-gyertyácskák: 24 db kartonban **K —50, nagyobbak 15 db kartonban **K —58, gyertyatartó tucattja **K —50.**********

Karácsonyi jutalom! Minden 1. sz. vevő, a ki a szeptember 1. és november 30. közti időben egyszerre 40 koronányi levélbeli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-éberszőlő éjjeli világító mutatólappal és egy 1908-ra szóló napirt kap mellécsomagolva.

Kioszerelés megengedve, vagy pénzvisszatérítés, tehát nincs kockázat! Széküldés utánvétel vagy előfizetés mellett. A megrendelő legelőször a postai utalvány levágási szelvényen eszközölhető. Oktelen szükséges, hogy a megrendelő leveleiben vagy kártyákon meg legyen jelölve, utánvétel kívánt-e az ár vagy pedig elment már az összeg utalvánnyal. Ugyisint érdeklében áll minden megrendelőnek a megrendelési december 15. díke előtt beküldeni, mert a posta ezen időn túl, a nagy tödülés miatt, nem szállt olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendelési 12076

Cs. és kir. udv. szállító **Konrad János** első óragyára Brúx 2004. sz. (Csehország). Tessék legújabb árjegyzékemet kérni 3000 képpel, mely önnök azonnal ingyen és portmentesen megküldöm.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros 11920

Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.
Gyár és iroda:
Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Sok millió előkelő úrbölg használja a világhírű **Földes-féle**

MARGIT-CREMET,
mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépit. A **Földes-féle MARGIT-CREME** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szepplők, májfoltok, bőrtátek, pattanások, kiütések s mindennemű **bőrbaj ellen.** A világ legelőkelőbb bölgyci használják és elragadtatással beszélik annak pártalan és esodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindeki meg fog győződni.

Postán utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

Földes Kelemen gyógyszer. Arad. Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerüzben.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszere **IRAK ARÁBIÁN** keleti hajfestő fekete és barna színben.

Ezen kifünő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajuszt pár percz alatt feketévé vagy barnára lehet festeni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít.

Ára 2 korona 80 fillér.

Antiptylsin

tudományosan alapon készült hajszesz, mely a fejbőr erősit, a hajnövést előmozdítja. Rendes használat mellett a haj sűrű és hosszú marad. A megöszléstől, kopaszodástól megóv! Össze nem tévesztendő más értéktelen hajszeszekkel.

Ninos többé hajhullás, kopasz fej, fejkorpa!

Antiptylsin

felülmúl minden más szert, mely a hajhullást okozó betegséget megszünteti és a fejkorpát elavoltítja. Ferdőtlenítő hatásánál fogva **hirtos óvszer** ragályos haj-és szakál-betegségek ellen.

Főraktár: **Dr. EGGER «NADOR»** gyógyszerüz Budapest, VI., Váci-körút 17.

Thalmayer és Seitz gyógyszer nagykereskedő Zrínyi-utca 3. 12284

Magyar Királyi Államvasutak. 195567/1907.

„A. Pályázati hirdetés.

Az alulírt igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére jövő 1908. évi január hó elejétől számítandó egy, három illetve öt éven át felmerülő közművi lemezek ébonit és ruganyos nemű anyagok szállítást biztosítani szándékozván ezenel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező árakat előtérítve jegyzék, mely egyszerűsített ajánlati mintákkal, szolgálat, valamint a szállításhoz vonatkozó részletes módoszatok a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, VI. ker., Andrássy-út 73. II. em. 40. ajtó) ingyen megkaphatók. A szabályszerűen kiállított ajánlatok legkésőbb folyó évi október hó 15-ének déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak anyag-és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg postai úton oda beküldendők és a bontás ezen külfölddel nem lehetséges.

Ajánlat 195567/1907/a. III. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlott üvegáruk egyévi értékének 5%-a készpénz, vagy állami letétre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi október hó 14-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál letendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módoszatok betartása mellett állíttatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1907 szeptember hó

Az igazgatóság. (Utánnyomás nem díjazatik.)

PEJTSIK KÁROLY

József Főherceg Ő. és kir. Fensége kamarai szál-12413 litéja

Fényképesztési cikkek szakszűlete.

BUDAPEST IV., Városház-u. 1. sz. v. Kossuth Lajos-u. 4.

Árjegyzékkel és felvilágosítással a legnagyobb készsággel szolgál.

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Higiénikus kiállítás 1906 Legmagasabb kitünt. Erősítőszere gyengélkedők, vészegények és lábadozók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

Kitűnő íz. 3000-nél több orvosi vélemény.

J. SERRAVALLO, Trieste Barcola.

Vásárolható a gyógyszerüzekben feltűrt üvegekben á K 2.60, egész literes üvegekben á K 4.80.

HELLER-féle angol táska.

Barna finom tehénbőrből erős kerettel, kulccsal zárható sárgaréz zár és áthajtókkal (patent), fogó, erős bélés és egy oldalzseb.

Hossza 40 45 50 55 60 65 70 cm.
Ar K 27.— 31.— 35.— 39.— 42.— 46.— 53.—
világos tehénbőrből 40—55 cm.-ig 2.— K, 60—70 cm.-ig 3.— K árágább. 12386

HELLER-féle ruha-bőrönd.

Barna vitorlavászonnal borítva, dísznőbőrrel beszeve, finom két zár, bőrfogó, belüleg betét, erős bélés és a födélbe egy táska.

Hossza 60 65 70 cm.
Ar K 25.— 27.50 29.50

Nagy választék utóbőröndök, toalettkész, nassair és finom bőrárúknak.

HELLER MÓR utoda bőröndös Budapest, Károly-körút 3. sz. Képes árjegyzék bérmentve.

VASÁRNAPI UJSÁG

41. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ **HOITSY PÁL.** FŐMUNKATÁRS **MIKSZÁTH KÁLMÁN.** BUDAPEST, OKTÓBER 13.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre ——— 16 korona. Félévre ——— 8 korona. Negyedévre ——— 4 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

AZ INTÉZET LÁTKÉPE.

A MAGYAR GAZDASSZONYOK CZINKOTAI NEVELŐINTÉZETE.

MAJDNEM félszázad előtt, a mult század hatvanas éveinek elején alakult a Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete. A szabadságharc két nagy vértanujának, gróf Batthyány Lajosnak és Damjanich Jánosnak özvegye állott az élére azzal a czállal, hogy a hazafias magyar társadalom bevonásával leányvárházat és nevelő-intézetet tartanak fenn, melyben művelt családok szegénysorsú árva leányait neveljék fel.

Az intézet hamar létrejött s a Damjanich-utcában már évtizedek óta működött, mint a legderekabb és legnépszerűbb hasonló intézetek egyike. Népszerűsége is folyton fokozódott, tökéje hagyományok, adakozások, jótékony-célú ünnepek és mulatságok révén megszaporodott, úgy hogy újabban már valóra lehetett váltani egy régi tervet: egy új a kor viszonyainak megfelelő intézeti épület emelését. Mikor néhány évvel ezelőtt a terv megvalósítását elhatározták, nagy gondot okozott a megfelelő hely megtalálása. Háromféle telek is volt s a választás helyességétől függött a virágzó intézet jövője. A három telek egyike az intézet je-

lenlegi telke a Damjanich és Hernád-utca sarkán, a másik a Svábhegy táján, a harmadik Czinkotán.

A MAGYAR GAZDASSZONYOK CZINKOTAI LEÁNYNEVELŐ INTÉZETÉNEK FŐBEJÁRATA.